

Strateški plan LIGE 2006-2009.

Split, kolovoz 2006. godine

SADRŽAJ

1. Uvod.....	3
2. O Ligi.....	3
2.1. Povijest	3
2.2. Uspjesi – na šta smo ponosni	4
2.3. Projekti.....	5
2.3.1. Djeca i mladi	5
2.3.2. Roditelji	6
2.3.3. Učitelji i drugi stručnjaci javnih ustanova	7
2.3.4. Opća javnost.....	8
2.4. Suradnja LIGE sa institucijama	8
2.5. Mandati LIGE	9
3. Analiza okruženja	10
3.1. Okruženje u kome LIGA djeluje	10
3.2. Dionici LIGE	12
3.3. Potrebe korisnika/ca na koje LIGA odgovara	13
3.3.1. Djeca i mladi	13
3.3.3. Učitelji i školski sustav.....	15
3.3.4. Javnost, građani i lokalna zajednica.....	16
3.4. Analiza unutarnjih snaga i slabosti	16
4. Prioriteti	17
4.1. Vrijednosti Lige	17
4.2. Nova misija LIGE	17
4.3. Ciljevi LIGE	17
4.3.1. Prevencija ovisnosti među djecom i mladima.....	18
4.3.2. Prevencija ovisnosti putem mjera zaštite obitelji, posebno rada sa roditeljima	19
4.3.3. Prevencija ovisnosti u odgojno- obrazovnom sustavu	20
4.3.4. Prevencija ovisnosti u lokalnoj zajednici	21
4.3.5. Utjecaj na donosiocice odluka	21
4.3.6. Evaluacija - Centar izvrsnosti (CIS).....	22
4.5. Unutarnji prioriteti LIGE	22
5. Financijska situacija LIGE	24
5.1. Analiza prihoda i rashoda	24
5.2. Strategija prikupljanja sredstava	27
5.3. Operativni/financijski plan-proračun LIGE	28
6. Resursi.....	30
6.1. Ljudski resursi.....	30
6.2. Struktura LIGE	31
6.3. Oprema i drugi resursi	33
7. Praćenje i ocjena uspješnosti.....	33
8. Operativni plan LIGE za 2006. godinu:	35

1. Uvod

Ovaj nacrt strateškog plana je rezultat rada članova/ica udruge LIGA ZA BORBU PROTIV NARKOMANIJE iz Splita (u daljem tekstu LIGA), u sklopu trenersko/konsultantske usluge koja je obavljena kao dio projekta „Izgradnje kapaciteta nevladinih organizacija CroNGO“, financijski podržan od AED Zagreb. Osnovni razlozi zbog kojih se pristupilo sustavnoj izgradnji kapaciteta udruge su višestruki. Liga je ušla u drugo desetljeće djelovanja što zahtjeva prilagođavanje u skladu s novim okolnostima koje utječu na sve aspekte našeg rada. To se odnosi na: promjene u okruženju, kako na nacionalnom tako i na lokalnom planu, povećani broj korisnika/ca, veći broj suradnika/ca, širenje partnerstva s institucijama, strategiju prikupljanja sredstava, procedure i ovlasti u strukturama (tijelima) Lige, širenje aktivnosti i njihovo usklađivanje u skladu s misijom Lige.

Konzultacije u vezi sa izradom dokumenta SP su obavljene u periodu između studenog 2005 i svibnja 2006. godine. Konzultacije u vezi sa daljom izgradnjom kapaciteta udruge će se nastaviti do rujna 2006. godine. Konzultantica u procesu izgradnje kapaciteta LIGE je Dubravka Velat iz Splita (živi i radi u Beogradu).

Paralelno sa procesom izgradnje kapaciteta LIGE, organizacija je u siječnju 2006. pristupila procesu uvođenja Sustava osiguranja kvalitete neprofitnih organizacija (SOKNO). Proces vodi mentorica Duška Milinković. Izgradnja kapaciteta i uvođenje sustava kvalitete se međusobno usklađuju. Trenerica Dubravka Velat i mentorica Duška Milinković su održale sastanak prije drugog modula Strateškog planiranja i dogovorile da se neke procjene obavljaju kroz SOKNO, a neke kroz proces izgradnje kapaciteta. Također je dogovorena razmjena informacija do kojih se dođe u svakom od ovih procesa.

U tijeku izrade strateškog plana, donijeta su dva ključna dokumenta koji definiraju okvir za djelovanje udruga koje se bave problemom sprječavanja ovisnosti, pa tako i LIGE – u prosincu 2005. godine je donijeta „Nacionalna strategija suzbijanja zloporabe opojnih droga za 2006-2012. godinu“, a u veljači 2006. godine je donijet „Akcijski plan suzbijanja zloporabe opojnih droga za 2006-2009“. Prilikom rada na formuliranju strategije LIGE za period 2006-2009, imali smo u vidu ne samo ove strateške dokumente, nego i sve druge koji postavljaju temelj za djelovanje udruge.

2. O Ligi

2.1. Povijest

Početak devedestih, u vrijeme stvaranja Hrvatske države, socioekonomski faktori tog vremena su bili izuzetno teški. Hrvatska je bila razrušena ratnim zbivanjima, ekonomija je bila opterećena siromaštvom, visoka nezaposlenost, prostitucija, delinkvencija, kriminalitet, beskućništvo i dr. Sve su to faktori koji su usko povezani i sa problemima ovisnosti. Istovremeno, nisu još bili kreirani sustavi koji bi pružali adekvatnu zaštitu i liječenje, ilegalno tržište bilo je potpuno bez nadzora, veliki broj ratnih stradanja doveo je do pojavnosti brojnih dijagnoza na koje se sekundarno razvila ovisnost i sl. Hrvatska je započela rad na uspostavljanju sustava pa je tako tijekom 1991. godine, pri Domu zdravlja Split, osnovana Jedinica za mentalno zdravlje koja se bavila izvanbolničkim liječenjem ovisnika. U tom radu su bili zastupljeni psihijatri koji su počeli propisivati heptanonsku supstitucijsku terapiju, koja se do tada mogla provoditi isključivo u Beogradu. Tada je počelo formiranje jedinstvene arhive i registra ovisnika za Splitsko-dalmatinsku županiju. Registar se i sada vodi pri Službi za prevenciju bolesti ovisnosti Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije. Služba je naslijedila istu kartoteku, a koja sada broji oko 3.000 registriranih konzumenata i ovisnika o opojnim drogama koji su bili ili jesu na liječenju. Jedan mali dio ovisnika bio je zbrinjavan bolnički. Tako je pri Hrvatskom Zavodu za javno zdravstvo prema izvješću iz 1998. registrirano 2.192 liječenih ovisnika (sa dg F11-F19 prema MKB IX) za period od 1976. – 1997. godine.

Paralelno sa uspostavljanjem sustava od strane države, civilno društvo se senzibiliziralo i samo počelo programe prevencije ovisnosti. Tako je 1995. godine osnovana „Liga za borbu protiv narkomanije“ kao prva udruga koja se počela baviti problemom ovisnosti u gradu i u regiji. Osnovana je na inicijativu Poglavarstva Grada uz pomoć eminentnih stručnjaka tog vremena kao osnivača sa

namjerom da organiziranim društvenim i stručnim radom svojih članova/ica doprinosi podizanju kulture življenja, a posebno:

1. podizanju razine svijesti o fizičkom, psihičkom, duhovnom i socijalnom aspektu zdravlja svih stanovnika Grada Splita
2. razvijanju povezanosti jedinica lokalne samouprave, uprave i građana u djelovanju na unapređenju zdravlja na lokalnoj razini
3. smanjenju incidencije svih bolesti ovisnosti, posebno narkomanije u Gradu Splitu

Prvi programi LIGE su bili usmjereni ka podizanju svijesti javnosti, kao i široka edukacija stručnjaka u školama kroz program "Droga opća opasnost".

Godinu dana kasnije, u rujnu 1996, osnovan je i Zavod za bolesti ovisnosti Splitsko – dalmatinske županije koji te godine bilježi rekordan broj novoevidentiranih ovisnika, što govori o situaciji u tom trenutku i potrebi ovih sadržaja. Iste godine je usvojena i Nacionalna Strategija u cilju organizacije i povezivanja jedinstvenog sustava za spriječavanje, rano otkrivanje i liječenje ovisnosti.

Krajem 2004. godine u našoj zemlji je evidentirano oko 20.162 ovisnika, dok je tamna statistička brojka daleko veća odnosno četverostruko veća od službenih podataka. Taj broj svakodnevno raste, te se nameće potreba za što boljim funkcioniranjem sustava kao i povezivanjem civilnog i državnog sektora.

Djelujući na području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, Liga je proslavila 10 godišnjicu aktivnog i uspješnog djelovanja, prvenstveno na području prevencije ovisnosti s najvećim udjelom u primarnoj prevenciji, po čemu je i prepoznatljiva.

2.2. Uspjesi – na šta smo ponosni

Prvi projekt Lige je bio "Droga – opća opasnost", prvi veći preventivni program u Hrvatskoj u to doba (program edukacije roditelja po školama o ovisnosti, senzibilizacija šire javnosti na goruću problematiku). Projekt se razvio u proteklom desetljeću u program "Avanturizam roditeljstva". Kroz predavanja, radionice i savjetovanja obuhvaćeno je cca 10.000 roditelja sa područja grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije. Našim korisnicima smo se obratili i dvjema knjigama u izdanju Lige za borbu protiv narkomanije: "Avanturizam roditeljstva" i "Biti djetetu blizu". Posljednja knjiga autora prof. Igora Longa sintetizira tematske sadržaje radionica iz programa "Škola djelotvornog roditeljstva" koje Liga organizira od 2001. godine. Povratne informacije od strane institucija s kojima surađujemo ukazuju da se knjigom koriste druge službe kao osnovom za rad sa roditeljima.

Savjetovalište za ovisnike i povremene konzumente opojnih droga je osnovano u Ligi 1995.god. Od svibnja 1998. se kontinuirano prati rad putem pisane evidencije o korisnicima. Od tada do danas evidentirali smo 1.322 usluge savjetovanja. Savjetovališni rad se razlikuje u informacijskom i terapijskom dijelu. Terapijskim radom je obuhvaćeno 126 ovisnika i povremenih konzumenata. 250 ih je upućeno u druge udruge koje upućuju ovisnike u terapijske zajednice i komune. 450 roditelja je potražilo savjetodavnu pomoć. Terapijski je rađeno sa 50 roditelja. Korištene terapijske tehnike su NLP-neurolingvističko programiranje i realitetna terapija. Posebno smo ponosni na terapijski rad u kojem se ovisnici i povremeni konzumenti do sada nisu vratili na ovisničke oblike ponašanja. Među 126 ovisnika i povremenih konzumenata 74 nam se nisu javili kao ponovni ovisnici niti iz drugih udruga i terapijskih zajednica imamo povratne informacije da su išli u regresivne oblike ponašanja.

LIGA je prepoznatljiva po svojim stručnjacima koji su redovito prisutni kao gosti na predavanjima, javnim tribinama i okruglim stolovima. Liga organizira dvije javne tribine godišnje sa aktualnim temama kao što su npr. Uzroci uzimanja psihoaktivnih tvari, Promet i droga, Uloga školskih preventivnih programa, Žene i ovisnost ...

Od osnutka do danas, LIGA je utjecala na smanjenje broja ovisnika/ca u Splitsko-dalmatinskoj županiji, koji je krajem devedestih godina bio etiketiran kao "grad slučaj". Podaci ukazuju na trend

smanjenja stope liječenih ovisnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji (Izvor- Izvješće o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja opojnih droga za 2004. godinu) – stopa od 142,8 liječenih ovisnika na 100.000 stanovnika u 2001. godini je smanjena na 129,8 u 2004. godini.

Razmišljajući o uspjesima Lige u proteklom desetljeću navodimo one koje smatramo važnim spomenuti, bez obzira na kriterije uspješnosti. Liga je:

- Organizirala 30 javnih tribina sa aktualnim temama koje se odnose na probleme ovisnosti, na kojima je sudjelovalo preko 1.000 osoba
- Organizirala preko 50 stručnih predavanja uz sudjelovanje 2.500 osoba za roditelje, učitelje i stručne suradnike odgojno-obrazovnih institucija
- kontinuirano kontaktirala s medijima u cilju aktualizacije problema bolesti ovisnosti- 200 nastupa u medijima;
- u suradnji sa školama i kroz realizaciju 50 projekata, educirala preko 2.500 korisnika/ca (učitelja, djece, mladih i roditelja) o problemima ovisnosti
- organizirala je grupu mladih volontera pomagača - 30 mladih;
- radi s grupama mladih - 500 mladih ;
- osnivačica mreže udruga grada Splita o ovisnosti i;
- suosnivačica Foruma udruga splitsko-dalmatinske županije;
- Uspostavila uspješnu suradnju sa 50 udruga u gradu i u regiji, kao i sa institucijama koje podržavaju rad LIGE
- proširila aktivnosti volonterskog Savjetovališta (druga generacija edukatora roditelja volonterki)- osnovano Savjetovalište roditelji za roditelje;
- organizirala terapijski rad sa grupom za samopomoć;
- Jedina NVO u gradu Splitu i u regiji koja, zbog svoje stručnosti i uspjeha u radu, ima pristup penalnom sustavu provodeći terapiju sa zatvorenicima.
- Liga je tiskala 3 knjige: "Avanturizam roditeljstva", "Izazov je biti učitelj" i "Biti djetetu blizu". Kroz svoju izdavačku djelatnost, LIGA je doprla do cca 17.000 osoba kojima su približena rješenja u kvaliteti i kompetenciji roditeljskih i učiteljskih odnosa; pet plakata (Droga opća opasnost , Liga i udruge grada Splita – Drugi film, plakat povodom dana borbe protiv ovisnosti, plakat povodom mjeseca borbe protiv ovisnosti, HIV +) po 1000 kom svaki.
- Liga je prepoznata kao nositelj aktivnosti pokretača, okupljača udruga. Tiskala je u dva navrata 1999. i 2001. informacijski letak sa adresama svih udruga na području grada Splita, koje se bave psihosocijalnom pomoći te je bila organizator akcija «Liga i udruge grada Splita», povodom mjeseca borbe protiv ovisnosti tijekom 1998., 1999., 2000. i 2001. godine.

Veliki doprinos Lige je svakako senzibiliziranje šire javnosti za probleme ovisnosti kroz sredstva javnog priopćavanja, zatim utjecaj na donosiocce odluka u kreiranju javne politike za suzbijanje zlouporabe droga.

Liga je također pružila podršku brojnim udrugama pri osnivanju, a neke od njih i danas uspješno djeluju: Udruga MoST, Help, Novi život, Domine iz Splita, Život Vita iz Vela Luke, Zlatni zmaj iz Dubrovnika, Budi svoj iz Supetra na Braču.

Liga je suorganizator međunarodne konferencije u borbi protiv ovisnosti u Splitu 2005, godine, I svojim aktivnim radom i stručnim izlaganjem sudjeluje na Konferencijama: Borba protiv ovisnosti borba za zdravu obitelj - Pula 2005. i Međunarodnoj konferenciji za borbu protiv ovisnosti -Višnjičan 2005.

2.3. Projekti

Kroz Ligine projekte je prošlo **45.000 korisnika** od osnutka do danas. Dosadašnji VAŽNIJI Ligini projekti su:

2.3.1. Djeca i mladi

"SAVJETOVALIŠTE LIGE ZA BORBU PROTIV NARKOMANIJE" – Djeluje od početka osnutka udruge do danas kontinuirano. Voditeljica Savjetovališta je i izvršna direktorica Lige mr. sci.

Esmeralda Sunko. Korisnici/e savjetovališta su djeca, mladi, roditelji, stručnjaci koji se susreću s problemima uzimanja psihoaktivnih tvari. Savjetovalište financira Poglavarstvo grada Splita – služba za suzbijanje bolesti ovisnost i Vladin Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga.

"ZADOVOLJAN UČITELJ I RODITELJ, SIGURNO DIJETE" – Projekt se provodio u 2005. godini u tri splitske osnovne škole i u dječjem vrtiću u Splitu. Kroz radionice s djecom, mladima, roditeljima, učiteljima ciljano se usmjeravaju na suradničke i kvalitetnije odnose, te prevenciju i smanjenje nasilja. Projekt je financiralo Ministarstvo branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti.

"UTJECAJ DROGA NA ORGANIZAM" namijenjen učenicima srednjih škola u kojima se kroz predavanja i neposredan razgovor s učenicima pružaju osnovne informacije o štetnom utjecaju psihoaktivnih tvari na mozak, reproduktivne organe i posljedice infekcija. Ukupan broj uključenih je 160 učenika i provodi se volonterski od 2005. godine u Splitu.

RADIONICE ZA VOLONTERE – organiziraju se kako bi se educirali mladi volonteri (srednjoškolci i studenti) koji će sudjelovati u radu Lige i Liginim projektima. Radionice se održavaju u prostorijama Lige uz podršku Američke Ambasade i volonterski rad Liginih starijih članova u vremenu od 2001-2002.

"UČENJU S VESELJEM" – studenti iz naših radionica te roditelji koji su profesori i nastavnici u svojoj stručnoj ulozi, a također su korisnici naših programa za roditelje i učitelje, pomažu besplatno učenicima u učenju i savladavanju problema. Financirano je od strane poglavarstva, Američke ambasade, Ministarstva zdravstva od 1999.

RADIONICE ZA MLADE – Odvijaju se od 2000. godine do danas u kontinuitetu i provodi se sa ciljem primarne prevencije za mlade u dobi do 18 godina (primjenjene umjetnosti, glazbena, dramska, literarna, recitatorska, dizajnerska i komunikacijska temeljena na Teoriji izbora i NLP-u). Donirala je «LURA» i Ministarstvo zdravstva.

"ETIDE" – Ljetne alternativne radionice za mlade održavane 2003. godine. Kroz mimu, pokret, glazbu, boju, riječ, predmete organizira se scenski nastup zajedno sa publikom. Pomognute su od Državnog zavoda za mladež, obitelj i materinstvo.

"EDUKACIJA ROČNIKA HRVATSKE VOJSKE" – 1998 god. edukacija o uzrocima, vrstama droga, djelovanju i posljedicama na pojedinca i na društvo. Doniralo je Poglavarstvo Grada Splita i Ministarstvo obrane. U Ligi je trenutno na odsluženju civilnog služenja jedan ročnik i već tražimo drugog ročnika za rad udruge.

U programima za djecu i mlade je od LIGINOG osnutka sudjelovalo **oko 2.000 mladih i djece**.

2.3.2. Roditelji

"AVANTURIZAM RODITELJSTVA" – djeluje od 1998. do danas kontinuirano. Cilj ovog projekta je educiranje roditelja o uzrocima i posljedicama sukoba unutar obitelji, te djelovanje nesređenih odnosa na djecu i upute za preventivno djelovanje rizičnih oblika ponašanja. Aktivnosti se odvijaju u osnovnim školama Splita. Projekt financijski podržavaju Poglavarstvo Grada Splita, Državni zavod protiv zlouporabe droga, Američka Ambasada. Ukupno do danas je bilo **15.000** korisnika.

"ŠKOLA DJELOTVORNOG RODITELJSTVA" – Organiziraju se kontinuirano od 2001. godine za skupine roditelja koji se educiraju na sustavan način modelima uspješnijeg i zadovoljnijeg roditeljstva. Do sada su našu školu roditeljstva pohađala i pohađaju 300 roditelja. Trenutno se ova aktivnost provodi u 2 osnovne škole za tri grupe roditelja. Aktivnosti su podržali Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ured protiv zlouporabe opojnih droga, Državni zavod za obitelj, mladež i materinstvo, Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva. Ukupno je bilo **600** korisnika do 2006. godine.

"SAVJETOVALIŠTE RODITELJA ZA RODITELJE" – Savjetovalište je otvoreno 2002. godine i rezultat je našeg uključivanja korisnika u razvoj i praćenje projekata. U ovom savjetovalištu educirani roditelji, koji imaju preko 100 sati edukacije u Školi roditeljske djelotvornosti, jedan put tjedno daju savjete drugim roditeljima za kvalitetnije odnose sa mladima. Volonterke savjetodavke koje dežuraju u Savjetovalištu daju informacije o radu udruga i institucija na području grada Splita koje se bave savjetodavnim radom i problemima ovisnosti. Tim Savjetovališta za roditelje broji 15 volonterki, superviziran je od strane vanjskog suradnika Lige. Aktivnost se odvija volonterskim radom članova Lige, podržano prostorom od strane Poglavarstva Grada Splita i malom financijskom podrškom Poglavarstva grada Splita – Ureda za zdravstvo i socijalnu skrb u 2005/6. Tim provodi edukacije za roditelje župnog ureda Kocunar. U organiziranim radionicama i predavanjima za roditelje koje se provode od 2003. godine sudjelovalo je do **300** korisnika.

"RASTEMO" - Projekt razvoja modela savjetovališta. Od 01- 12. mjeseca 2006. grupa od 20 volonterki udruge će biti animirana i pružit će im se vještine rada u udruzi, kako bi se aktivnije mogli/e uključiti u rad udruge ili svoje ideje ostvarivati kroz druge oblike građanskih inicijativa van Lige. Projekt financira Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva. Korisnika ima 30.

"ODRAZ" – Projekt se odvija od 01. do 12. 2006. u partnerstvu s O.Š. Stobreč za I . i II. Razred škole djelatnog roditeljstva i radionice za učenike od 5 do 8 razreda. Projekt financira Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva. Projekt je do sada imao 300 korisnika, a do kraja godine će narasti korisnička grupa.

"KORAK ZAJEDNO ZA BOLJE SUTRA" – Projekt se odvija od 2005. godine u partnerstvu s O.Š. Stobreč i predstavnicima poslovnog sektora. Projekt je poticao i razvijao različite oblike suradnje među sektorima i kao rezultat projektnih aktivnosti je tiskana knjiga "Biti djetetu blizu". Tiskanje priručnika za roditelje su podržali: Grad Split – Služba za borbu protiv bolesti ovisnosti, Županija splitsko-dalmatinska, Mehanografija d.o.o., Credo banka d.d. Split, Ba-com – Stobreč, Aran, Pekarnica Kambo – Stobreč, ENG – 90 d.o.o. inženjering Split, privatni donatori, članice udruge i volonterski doprinos. Projektne aktivnosti su edukacija roditelja i zaposlenika škole, senzibilizacija javnosti za rješavanje problema zajednice i aktiviranje svih dionika lokalne zajednice u preduzimanju akcija za njihovo rješavanje. Financiran je od strane Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva. Ukupno 500 korisnika projekta.

«I ZA TATE» – Projekt se odvijao u tri škole grada Splita u školskoj godini 2004/5. Radionice koje se provode za očeve koji imaju mjeru pojačane brige i nadzora i one koji bi se željeli bolje osjećati u ulozi oca. Projekt se održavao u dvije škole za tri korisničke grupe i bio je pilot projekt udruge. Tim koji je izvršavao projekt imao je vanjsku superviziju jedamput mjesečno. Donator je bio Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Ukupno **250** očeva.

"NLP KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE" – Edukacija o unapređenju komunikacijskih vještina za roditelje i učitelje odvija se od 2003. godine za grupu roditelja. Odvija se jednom mjesečno tokom školske godine u prostorijama Lige, vodi je stručna suradnica Dalma Luketin. Za organizacijski dio odgovorna je voditeljica Savjetovališta za roditelje. Financira se od sredstava Grada za edukaciju volonterki Savjetovališta za roditelje. Trenutno grupa broji 15 članica, ukupni broj korisnika je 60 roditelja.

Ukupno od osnutka Lige do danas u ovoj korisničkoj grupi je bilo **17.000** roditelja.

2.3.3. Učitelji i drugi stručnjaci javnih ustanova

EDUKACIJA STRUČNIH DJELATNIKA – organizira se za stručne djelatnike različitih službi sa temama od interesa za potpunije pružanje preventivnih mehanizama na svim poljima djelovanja (vojska, policija, djelatnici Centra za socijalnu skrb, nastavnici, učitelji i profesor, voditelji pojačane brige i nadzora). Mjesta odvijanja ovih aktivnosti su također u školama. Podržane su od strane Državnog zavoda protiv zlorabe droga i u kontinuitetu se odvijaju od 1999. godine.

NLP – Načini lakšeg poučavanja, temeljeni na tehnikama Neuro-lingvističkog programiranja, namijenjeni učiteljima i profesorima, stručnim suradnicima u školama i vrtićima, roditeljima. Ostvarivanje ovog projekta podržalo je Ministarstvo zdravstva, volonterski doprinos i djelomično iz sredstava Poglavarstva grada Splita – Ureda za zdravstvo i socijalnu skrb. Do sada su se radionice održale za učitelje škola Majstora Rradovana i Petra Berislavića u Trogiru- 20 sudionika, OŠ Sućidar- 13 sudionika i Srednje umjetničke škole- 15 sudionika.

"ZDRAVLJE OSOBNI IZBOR" - Projekt se odvijao 2004/5. namijenjen je učiteljima i roditeljima s ciljem unapređenja kvalitete uzajamnih odnosa kao prevencije uzimanja psihoaktivnih tvari. Podržalo ga je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi.

ZDRAVSTVENI PROGRAM – namijenjen je nastavnicima osnovnih škola sa ciljem prevencije pušenja, droge i AIDS-a. Prenose se znanja o ljudskoj seksualnosti. Svi polaznici su dobili pisane materijale i pripreme brošure za rad. Donator je Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, 2002q. God. Provele su ga tri osobe, a bilo je uključeno 40 nastavnika.

KAKO - Edukacija učitelja, odgajatelja i stručnih suradnika osnovnih škola i roditelja u radu s ADHD djecom . Poučavanje temeljnih tehnika rada učitelja i pravljenje plana i programa individualizacije u radu s djecom ADHD. Ostvareno uz pomoć Poglavarstva Grada Splita i Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. 2005, 2006. god. Broj uključenih osoba je 40.

PORA- Pomoć rizičnoj djeci u prevenciji bolesti ovisnosti. Edukacija roditelja i učitelja o problematici rizičnosti u radu s djecom, koja ranije napuštaju školu, pate od poremećaja naučene bespomoćnosti, poremećaja pažnje, prkosnog negativističkog ponašanja i besperspektivnosti. Proveden je 2005. godine - podržano od poglavarstva. Broj obuhvaćenih roditelja je 80, a stručnjaka 20.

Ukupno od osnutka udruge do danas je bilo 1000 stručnih djelatnika, odgovajateljica, učitelja, nastavnika, djelatnika CZSZ, vojske, policije, voditelja pojačane brige i nadzora.

2.3.4. Opća javnost

LIGINE TRIBINE I OKRUGLI STOLOVI – Djeluje od osnivanja udruge do danas kontinuirano. Održavaju se nekoliko puta godišnje, a okupljaju profesionalce i značajne pojedince, te raspravljaju o problematici kojom se Liga bavi i aktualnim društvenim problemima koji se dotiču misije Lige. Aktivnosti se odrađuju volonterski ako u okviru različitih projektnih prijedloga nisu osigurana sredstva.

EDUCIRANJE I SENZIBILIZIRANJE ŠIRE JAVNOSTI – Liga kontinuirano obavještava javnost o aktivnostima udruge i senzibilizira za teme ovisnosti. Osim jednomjesečnih konferencija za medije, Liga je volonterskim radom svojih članova kroz seriju emisija na TV Dalmaciji tijekom deset mjeseci educirala širu javnost o uzrocima i sprječavanju ovisnosti. Projekt je odrađen volonterski od strane Liginih članova, a medijski prostor je financiralo Poglavarstvo Grada Splita.

IZRADA PROMOTIVNIH MATERIJALA – letaka, plakata, brošura, knjiga. Liga je do 2005. godine izdala tri knjige : Avanturizam roditeljstva, Izazov je biti učitelj i Biti djetetu blizu. Uz volonterski rad članova Lige, donirali su svi do sada navedeni donatori.

Letak u boji Ligin hrvatski i engleski, letak za djecu i mlade Carpe diem, letak za radionice djelatnog roditeljstva – trolist, letak za tate – trolist, letak za zdravlje osobni izbor – trolist, letak zadovoljan učitelj i roditelj , sigurno dijete – trolist, letak KAKO – trolist, letak Savjetovalište za roditelji za roditelje – trolist, Plakati za tribine : mjesec borbe protiv ovisnosti, Etide, AIDS.

Ukupno od osnutka organizacije do danas je bilo **25.000** korisnika kroz ove projektne aktivnosti.

2.4. Suradnja LIGE sa institucijama

U svom radu, LIGA surađuje sa osnovnim i srednjim školama sa područja Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije. Ligne edukacijske aktivnosti za djecu, učitelje i roditelje odvijaju se u prostorima škola te uz podršku razvojnih službi škola pri formiranju korisničkih skupina. Kroz projekte "Korak zajedno za bolje sutra" i "Odrasli", podržane od Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva u programskoj kategoriji koja podržava međusektorsku suradnju, Liga je razvila partnerstvo sa Osnovnom školom "Stobreč" koja je već drugu godinu domaćin „Radionicama djelatnog roditeljstva“.

Liga surađuje sa Centrom za socijalnu skrb iz Splita i Savjetovalištem za djecu, mladež, brak i obitelj pri splitskom CZS-u. Suradnja se odnosi na usmjeravanje korisnika i razmjenu informacija o korisnicima, što se ostvaruje kroz projekte "Korak zajedno za bolje sutra" – djelatnice Centra održale su predavanje "Zanemarivanje i zlostavljanje djeteta i odgovornosti roditelja", sudjelovale su na koordinacijskim sastancima sa ciljem uspostavljanja i razvijanja mehanizama suradnje između različitih dionika u procesu socijalizacije, zatim suradnja na projektu "I za tate" – djelatnice Centra su vodile radionice i sudjelovale u evaluaciji projekta.

Liga i Zajednica za tehničku kulturu grada Splita organizirali su u partnerstvu radionice za djecu osnovnih škola.

Liga također razvija suradnju i sa PU Splitsko-dalmatinske županije, Odsjekom za maloljetničku delinkvenciju. Voditelj Odsjeka održao je predavanje za roditelje "Prevencija asocijalnih ponašanja mladih" te je sudjelovao na koordinacijskim sastancima sa ciljem uspostavljanja i razvijanja mehanizama suradnje između različitih dionika u procesu socijalizacije.

Liga surađuje sa Filozofskim fakultetom i Prirodoslovno matematičkim fakultetom Sveučilišta u Splitu, u animiranju studentica za rad u udruzi i edukacijama koje se organiziraju za njih. "Učenju s

veseljem" je jedan od projekata u kojem su studentice volontirale u aktivnostima s mladima. Aktivnosti suradnje su započele 2000. godine.

Liga je uz angažman stručnjaka Akademije dramske umjetnosti u Pragu, organizirala ljetne radionice alternativnog izričaja za mlade - Etide.

Liga i HZJZ – Služba za prevenciju bolesti ovisnosti surađuju na zajedničkim predavanjima za roditelje i učenike škola, javnih tribina, zajeno sudjeluju na debatama, okruglim stolovima i javnim tribinama.

Suradnja sa Hrvatskim Crvenim križem Split je počela 2005.godine. Djelatnice Lige provode edukaciju voditelja preventivnih programa osnovnih i srednjih škola u Županiji. Održane su 3 radionice za voditelje.

U Župnoj crkvi Sv. Luke na području gradskog kotara Kocunar održavaju se predavanja za roditelje od strane naših volonterki iz Savjetovališta za roditelje. Suradnja traje od 2003. godine i aktivnosti se odvijaju u prostorima Župnog ureda Kocunar tokom školske godine.

Izvršna direktorica Lige je članica Županijskog povjerenstva za intersektoralnu suradnju.

Od samog osnutka Liga je uspješno surađivala i imala partnerske odnose sa državnim institucijama. Od toga se bilježi prva suradnja sa Zavodom za bolesti ovisnosti Splitsko – dalmatinske županije, sada Služba prevencije za bolesti ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Splitsko – dalmatinske županije (prema novom ustroju Službi iz 2004. godine.)

Djelatnici Zavoda su i sami bili i sada jesu članovi Lige, te su uspješno sudjelovali i bili nosioci nekih projekata prevencije, kao npr. Droga- opća opasnost. Suradnja se nastavlja i danas, te je upravo djelatnica Službe za prevenciju bolesti ovisnosti predsjednica Lige za borbu protiv narkomanije.

2.5. Mandati LIGE

LIGA je udruga pod pokroviteljstvom grada Splita, međutim članstvo LIGE nije zadovoljno statusom pokroviteljstva. Procjena je članstva da pokroviteljstvo samo po sebi ne postavlja LIGU u drugačiji položaj u odnosu na druge udruge koje se također financiraju iz gradskog proračuna ili koriste gradske prostore po povlaštenoj cijeni za udruge. Odluka Lige je da se pri Poglavarstvu grada traži poboljšan status za udrugu u skladu sa Službenim glasnikom Grada Splita br.10 iz 1994. godine koji kaže da za Ligu za borbu protiv narkomanije treba osigurati financijsku potporu iz gradskog proračuna, ali isto tako i iz lokalnih poduzeća. U tom kontekstu je Poglavarstvo kontaktirano sa novim prijedlogom projekta CIS ("Centar izvrsnosti"), koji bi mogao predstavljati prvi korak u pravcu povratka povlaštenog statusa LIGE. Zaključak je članstva da LIGA mora da se nametne svojim radom te na temelju toga aktualizirati status pod pokroviteljstvom grada Splita ili pak razmotriti što taj status dugoročno znači za udrugu.

Zakonski okvir u kojem Liga djeluje čine raznovrsni zakoni, kao što su: Zakon o udrugama, Zakon o zlouporabi opojnih droga, Kazneni zakon RH, Zakon o kaznenom postupku RH, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, Obiteljski zakon, Zakon o terapijskim zajednicama, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, Zakon o predškolskom odgoju, Zakon o osnovnim školama, Zakon o srednjim školama, Zakon o visokoškolskim ustanovama, Zakon o priređivanju igara na sreću i nagradnih igara, Statut udruge 1/95, 2/98, 3/05, Ugovor o najmu prostora s Poglavarstvom grada Splita, Nacionalna strategija suzbijanja zlouporabe opojnih droga, Nacionalna strategija o suzbijanju nasilja, Nacionalna strategija zdravstva 2006-2011., Nacionalni program djelovanja za mlade, Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilog društva, Zakon o zdravstvenoj zaštiti, Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju, Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju, Zakon o računovodstvu neprofitnih organizacija, Zakon o radu, Zakon o zaštiti na radu,

Nova Nacionalna strategija suzbijanja zlouporabe opojnih droga za 2006-2012 godine, kao i Akcijski plan za 2006-2009 definirale su načela i prioritete djelovanja u oblasti suzbijanja zlouporabe droga u Hrvatskoj, što je utjecalo i na kreiranje ovog dokumenta odnosno budućeg rada LIGE.

Jedan od mandata LIGE je obavezujući način ulaska u škole, propisan različitim nacionalnim programima u sustavu školstva RH (Program prevencije ovisnosti, Program sigurnosti u školama, Program aktivnosti sprječavanja nasilja među djecom i mladima, Program suzbijanja poremećaja u ponašanju, Program suzbijanja obiteljskog nasilja). Sustav prevencije u Splitsko-dalmatinskoj županiji

temelji se na nacionalnim programima i u skladu sa tim Liga ima dozvolu županijskog Ureda državne uprave za rad u školama. Dozvola regulira rad sa djecom i mladima tako da se edukacija provodi zajedno sa stručnim suradnicima ili nastavnicima škole.

Po Zakonu, LIGA nije obavezna da ima pisane pravilnike kojima regulira svoj rad. Jedini obavezujući pisani dokument jeste STATUT, i na osnovu toga SPISAK ČLANSTVA, koji se redovno vodi u skladu sa Zakonom. Međutim, imajući u vidu LIGIN plan da svoj rad prilagodi novim okolnostima u okruženju i da prati vlastiti rast uvodeći, među ostalim, sustav kvalitete, LIGA će u narednom periodu raditi na donošenju pravilnika koji reguliraju različite oblasti organizacijskog rada.

Organizacija je ugovorom obavezana na provođenje slijedećih projekata

- "Odraž", Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva do prosinca 2006.
- "Rastemo", Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva do prosinca 2006.
- "Program izgradnje kapaciteta", AED, do listopada 2006.
- "KAKO-kreativnim aktivnostima kreiramo odgoj", Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti do rujna 2006.
- "Savjetovalište", Vladin Ured za suzbijanje zlorabe opojnih droga do prosinca 2006.
- "Budite otvoreni za nove ideje", Ministarstvo obrazovanja, prosvjete i športa do rujna 2006.
- "Biti djetetu blizu", Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi travanj 2006.
- "PORA-pomoć djeci sa teškoćama u razvoju", Grad Split- Služba za suzbijanje bolesti ovisnosti, do travnja 2006.
- "Savjetovalište Roditelji za roditelje", Grad Split – Odjel za zdravstvo i socijalnu skrb – prosinac 2006.
- "3"O" – TriO", obrazovanje o ovisnosti, Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti – prosinac 2006.
- "A, šta da radim?...Pravo svakodnevice" Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske do prosinca 2006.
- LIST-Liga Split", Grad Split- Služba za suzbijanje bolesti ovisnosti do prosinca 2006.
- "Savjetovalište Roditelji za roditelje", Grad Split – Odjel za zdravstvo i socijalnu skrb grad Split, prosinac 2006.

U očekivanju smo odgovora za slijedeće projekte:

«Avanturizam roditeljstva» - odgovor MZOS

«CEPP» Balkan Trust for Democracy

«Zdravi roditelj zdravog djeteta» - Cemex-Dalmacijacement

Institucionalna potpora - Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

SKOK- Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Mladi u akciji - alo ekipa di ste? – Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

3. Analiza okruženja

Kao dio procesa strateškog planiranja, sagledani su uvjeti koji postoje u sredini u kojoj LIGA djeluje, analizirane su potrebe različitih dionika, i ujedno su sagledani kapaciteti, odnosno mogućnosti organizacije.

Analiza okruženja kao i sposobnosti organizacije, su sagledane kroz SWOT tehniku.

3.1. Okruženje u kome LIGA djeluje

Zloupotreba droga je jedan od glavnih socijalno-zdravstvenih problema današnje civilizacije, upliće se u razvoj siromašnijih zemalja i odgovorna je za odlijevanje znatnih količina novca u gospodarski razvijenim zemljama, te predstavlja istinski rizik za zdravlje nacije, osobito u vezi sa zaraznim bolestima (HIV, hepatitis C, hepatitis B, spolno prenosive bolesti), a smrtnost je među ovisnicima o opojnim drogama veća nego u općoj populaciji iste dobi. Ovisnost o drogama je usko povezana s drugim društvenim problemima kao što su siromaštvo, nezaposlenost, prostitucija, delinkvencija, kriminalitet, beskućništvo i dr. Novac koji se obrće u narkokriminalu može imati značajnu ulogu u

gospodarskoj stabilnosti. Sustav praćenja problema ovisnosti kao zasebnog medicinsko-društvenog fenomena utemeljen je u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo još ranih osamdesetih godina. Iz ukupnih podataka o morbiditetu i mortalitetu na nacionalnoj razini izdvajani su podaci o osobama liječenim zbog zlouporabe opojnih droga te je postupno izrađen Registar osoba liječenih zbog zlouporabe opojnih droga, koji održava Služba za prevenciju ovisnosti Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Sustav liječenja temelji se, prema važećoj Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe opojnih droga, na mreži izvanbolničkog i bolničkog tretmana. Godišnje se u sustavu liječenja registrira oko 6.000 osoba. Ukupno je u 2004. godini liječeno 5.768 osoba (129,7/100.000 stanovnika), od kojih 4.149 ovisnika o heroinu. Osoba koje su prvi put liječene u 2004. bilo je 1.619, a novih ovisnika o heroinu 732. U usporedbi s prijašnjim godinama ukupan je broj liječenih osoba nešto veći, no novih je osoba u sustavu manje. Broj novih heroinskih ovisnika već se nekoliko godina održava na 800-1000 osoba, te je u 2004. godini manji no prijašnjih godina. Kako su reorganizacija centara za prevenciju ovisnosti i prelazak u Zavode za javno zdravstvo tijekom 2004. godine uzrokovali određene dvojbe oko financiranja i zapošljavanja djelatnika u prošloj godini, ti podaci mogu prije ukazivati na relativnu nestabilnost sustava za prihvata ovisnika, nego na optimističko smanjenje zlouporabe droga.

U Registru za praćenje ovisnika o drogama do kraja 2004. godine zabilježene su 20.162 osobe. Također tijekom posljednjih deset godina i u zatvorskom sustavu evidentan je stalan porast broja ovisnika o opojnim drogama koji se upućuju na izvršavanje kazne u zatvore i kaznionice. Tijekom 2004. godine broj ovisnika o opojnim drogama upućenih na izvršavanje kazne bio je 566, što je deseterostruko povećanje broja ovisnika u odnosu na 1994. godinu. Od 566 ovisnika čak su 194 osobe prvi put upućene na izdržavanje kazne, što samo potvrđuje evidentnu potrebu osnivanja posebne kaznionice socioterapijskog tipa u koju bi se upućivali ovisnici kojima je uz kaznu zatvora izrečena mjera obveznog liječenja od ovisnosti, a koji su neposredno prije dolaska na izvršavanje kazne bili uključeni u socioterapijski postupak u zajednici, kao i oni ovisnici koji su tijekom provođenja programa liječenja u penalnom sustavu stekli uvjete za nastavak izdržavanja kazne u kaznionici otvorenog tipa.

Nadalje, prema rezultatima međunarodnog istraživanja (ESPAD 2003), raširenost konzumiranja droga i drugih sredstava ovisnosti među mladima sve je veća i pomiče se na sve mlađu dob. Za porast ovisnosti o drogama u Hrvatskoj stručnjaci smatraju najznačajnijim utjecaj socijalnih čimbenika, kao što su: gospodarsko stanje, ratna zbivanja, porast kriminala i dostupnost drogi, migracije stanovništva i brojna druga sociološka zbivanja u zajednici. Ovakvo socijalno okruženje nesumnjivo govori o potrebi djelovanja organizacije na prevenciji ovisnosti .

Političko okruženje u kojem Liga djeluje utječe na rad organizacije dinamikom mijenjanja političkih struktura i nezainteresiranošću političara za djelovanje udruga, osim u periodima izbornih promidžbi. Promjenom političkih struktura mijenjaju se osobe na pozicijama donošenja odluka te je potrebno uvijek iznova predstavljati i argumentirati organizacijska postignuća i potrebe u daljnjem radu te razbijati predrasude o korisnosti udruga.

Otvaranjem predpristupnih pregovora sa Europskom unijom i stjecanje statusa zemlje kandidatkinje za pristup Uniji otvoreni su europski predpristupni fondovi za financiranje, što ujedno znači i povlačenje jednog dijela stranih donatora koji su podržavali poslijeratnu obnovu i poticali razvoj civilnog društva. Za Ligu to znači pristupiti unutarnjoj izgradnji kapaciteta kako bismo bili spremni nositi se sa zahtjevnim aplikacijskim procedurama, ali i ujedno mogućnost dugoročnijeg financiranja kroz financijski veće projekte.

Novi procesi eurointegracija potiču intersektorska partnerstva i suradnju. Suradnja sa institucijama sustavno se razvijala u proteklom destljeću, te je danas Liga prepoznata kao relevantan suradnik od strane institucija što pokazuju i zahtjevi od strane odgojno-obrazovnih institucija za edukacijom njihovih djelatnika, učenika i roditelja.

Kroz naš rad razvijamo suradnju sa poslovnim sektorom koja se realizirala uglavnom kroz tiskane materijale (letak za Savjetovništvo i priručnik «Biti djetetu blizu»). Međutim, financijski resursi poslovnog sektora nisu dovoljno iskorišteni te ćemo sustavnije pristupiti razvijanju suradnje obzirom na povećanu spremnost poslovnog sektora na davanje koje je poticano zakonskim mogućnostima.

Sredstva javnog informiranja otvorila su mogućnosti udrugama za komunikaciju sa javnošću, ali se događa da selektiraju informacije ili temama pristupaju senzacionalistički npr. naslovom «Hortenzija umjesto marihuane?». Prikazivanjem nasilja i reklamiranjem alkoholnih napitaka nesumnjivo doprinose oblikovanju takvih obrazaca ponašanja.

Informacijska tehnologija je ostvarila nezamisliv napredak i brzinu protoka informacija koja je protuprirodna čovjekovim sposobnostima komuniciranja i zahtijeva napor kako bi se prilagodili promjenama i razvili tehnike selekcije informacija.

Liga ima veliki broj korisnika i generalno, veća je zainteresiranost za provođenje aktivnosti udruge. Međutim, još uvijek ima prostora za rad na drukčijim pristupima animiranja korisnika jer se događa da tijekom odvijanja aktivnosti broj korisnika opada (prijavi se veliki broj, na prvi sastanak ih dođe polovica i od te polovice ostane polovica). Obzirom na udruge i institucije koje nude slične usluge, a što može potencijalno dovesti do smanjenog broja korisnika u Ligi, mogućnost vidimo u kvaliteti Liginih usluga koja je prepoznatljiva i na kojoj treba ustrajati.

3.2. Dionici LIGE

Prioritetni dionici LIGE su: **korisnici, članice/volonterke, donatori, lokalna vlast i mediji**. U narednom poglavlju se posebno bavimo analizom potreba korisnika/ca, dok potrebe i interesi ostalih dionika kao i njihov utjecaj i značaj za rad LIGE analizirali na različitim mjestima u samom dokumentu.

3.3. Potrebe korisnika/ca na koje LIGA odgovara

Zloupotreba psihoaktivnih tvari transkulturalni je fenomen i jedan od gotovo nerješivih problema suvremenog, potrošačkog, konzumentskog svijeta. Prema posljedicama što ih donosi pojedincima, obiteljima zajednici, smatra se jednom od najtežih sociopatoloških pojava današnjice. Postoji više od 40-tak hipoteza o čimbenicima koje uzrokuju zloupotrebu droga. Sve dosadašnje hipoteze mogu se svrstati u dvije osnovne skupine. Uzroci se nalaze u individualnim osobinama ili se u prvi plan stavljaju socijalni čimbenici. Najznačajniji čimbenici koji uzrokuju ovisnost su: problemi u formiranju identiteta mladih i traženja socijalne uloge izvan obitelji, poremećaj obiteljske sredine, psihoanalitička obilježja ličnosti narkomana, premorbidno se spominju depresivne, neurotske, agresivne, sadomazohističke, sociopatske, emocionalne i psihoseksualno nezrele osobine ličnosti ovisnika, biološki uzroci, ekonomski čimbenici, poremećaj životnog standarda, krizne situacije, kriza društva - osim krize pojedinca, govori se i o krizi društva, društvenih sustava i odnosa koji se onda odražavaju na odnose u obitelji. Kao što se govori i zdravom i otuđenom čovjeku, govori se i o zdravom i bolesnom društvu.

Zaključno se može reći da su uzroci ovisničkog ponašanja mnogostruki. Bez obzira na postojanje brojnih hipoteza: bioloških, socijalnih i psiholoških, na problem uvijek treba gledati interdisciplinarno. Na taj način i Liga sagledava problem. Ulazeći u obitelj, u školu, i radeći u lokalnoj zajednici, LIGA zapravo ulazi u društvo u cjelini. Liga upravo problem gleda kao multifaktoralnu pojavu te bazirajući se na prevenciji, zapravo djeluje na sva rizična ponašanja mladih koja danas rijetko idu izolirano.

Konzumacija droga danas poprima drugačije trendove. Pojava politoksikomanije uvelike čini problem opasnijim, pojavnost komorbiditeta usporava dijagnostiku i liječenje, te sve veća pojavnost sintetičkih stimulativnih droga i halucinogena mijenja potpuno pristupe mladima kao i daljnji tretman.

3.3.1. Djeca i mladi

Istraživačko izvješće autorica V. Spajić-Vrkaš i V. Ilišin o mladima u Hrvatskoj u 2002. godini, temelji se na reprezentativnom uzorku od 950 ispitanika u dobi od 15. do 24. godine. Najzanimljiviji rezultati dobiveni su na četiri pitanja posebno izrađena za potrebe istraživanja u Hrvatskoj. Na pitanje o gorućim problemima mladih u Hrvatskoj, 58.5% ih vidi u društveno **neprihvatljivom ponašanju (narkomanija, alkoholizam, nasilje)**, 48.6% spominje nezaposlenost, a 36.4% nizak životni standard i tek 14.7% se odlučuje za preokupiranost zabavom i potrošnjom (Izvor: PRONIjev regionalni projekt o mladima, Mladi u Hrvatskoj 2002, izdavač Istraživačko – obrazovni centar za ljudsko pravo i demokratsko građanstvo). Prema istom istraživanju odgovornost za rješavanje tih problema mladi su skloni najviše pripisati **sami sebi (51.7%), svojim roditeljima (47.9%)**.

Po rezultatima istraživanja koje je 2003. godine po treći put proveo Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatska je u znatno lošijoj poziciji u odnosu na rezultate istog istraživanja provedenog 1999. godine, jer današnji petnaestogodišnjaci više puše, piju i konzumiraju droge nego njihovi vršnjaci prije pet godina. U okviru ovog istraživanja o problemu ovisnosti među tinejdžerima u sklopu projekta ESPAD, rezultati su pokazali da je u posljednjih mjesec dana prije provođenja ankete pušilo 35% dječaka i 37% djevojčica. Alkohol je konzumiralo 15% dječaka i 10% djevojčica u zadnjih mjesec dana 10 ili više puta, po čemu su hrvatski tinejdžeri na visokom osmom mjestu među vršnjacima iz 35 zemalja. U odnosu na ranije istraživanje dječaci piju dva puta više, a djevojčice pet puta više. Svaki je sedmi učenik pri svom posljednjem pijenju popio litru piva ili više, što sve pokazuje trend pijenja i opijanja u porastu. Marihuanu je barem jednom u životu probalo 24% dječaka i 20% djevojčica. Uporaba droga je u porastu, a u odnosu na razdoblje prije osam godina, dječaci eksperimentiraju s drogama 2,5 puta češće, a djevojčice 4,5 puta češće (Izvor: vijesti net od 14. XII 2004.). Istraživanja Centra za prevenciju ovisnosti Grada Zagreba o pojavnosti i zloupotrebi droga među učenicima srednjih škola i učenicima 8. razreda osnovnih škola, utvrdila su da tijekom srednje škole više od polovice adolescenata proba neku od ilegalnih droga, a gotovo svi imaju iskustva s duhanom i alkoholom. Dob prvog eksperimentiranja za sva sredstva ovisnosti je sve niža, a uzimanje droga prati negiranje štetnih učinaka droge.

Generacije mladih u godinama su turbulentnog sazrijevanja u razdoblju kad mladi otvaraju oči pred društvenim zbivanjima i donose stavove uzrokovane zatvorenosti socijalnih i društvenih sredina. Ankete pokazuju da bi četvrtina hrvatske djece promijenila roditelje. Više od 23.500 djece u dobi

između 13 i 15 godina zlostavljano je u obitelji ("Globus" – Adinda Dulčić, veljača 2002). Stoga ovisnička ponašanja kod djece i mladih želimo ugasiti pomažući njihovim roditeljima.

Prijateljstvo i pripadnost vršnjačkoj skupini određuje slobodno vrijeme, glazbeni ukus, način odijevanja i "sleng". Utjecaj vršnjaka može biti pozitivan ili negativan. Vršnjačka skupina koja konzumira drogu vrši pritisak na dijete da ponašanjem iskaže pripadnost skupini i da bi bili prihvaćeni u vršnjačkoj skupini djeca odustaju od vlastitih želja i mišljenja za volju skupine. Pritisak vršnjaka je i razlog što je svaki peti ispitanik koji je probao drogu u istraživanju Centra za prevenciju ovisnosti grada Zagreba, iskazao da ga je bliski prijatelj ili prijateljica nagovorili da proba drogu. (Izvor: Istraživanje "Roditelji u prevenciji ovisnosti, Zagreb 2002.").

Mladi imaju potrebu da budu : prihvaćeni, važni, vrednovani i kreativno angažirani, a osjećaju se neprihvaćeni, nepriznati. Imaju lošu komunikaciju s važnim osobama, roditelji su nedovoljno angažirani u njihovom životu. Sve je manje dobrih razreda kao ekipa djece, neorganiziranost bavljenja njima, nedovoljne mogućnosti za njihovu kreativnost. Nedovoljno razvijene životne vještine, nezrelost, traženje identiteta, identificiranje s neadekvatnim uzorima. Zaštitni faktor su dobri odnosi u obitelji. Problemi u ponašanju: hiperaktivnost, bolesti ovisnosti u obitelji, loši materijalni uvjeti, povećani zahtjevi pomodnih stilova.

Mladi su kao ciljna grupa najrizičniji jer odrastaju u lošim socio-ekonomskim uvjetima, u ozračju nametnutih loših prioriteta i stilova življenja, koji se promoviraju kroz medije. U takvim uvjetima, mladi su preplavljeni konfuznim osjećanjima, pa tako mladi imaju osjećaj krivnje, istovremeno su znatiželjni, imaju lažni osjećaj moći. Ova ciljna grupa je najrizičnija, nedovoljno informirana, nemaju mogućnost izbora i ovisi o dobrim odnosima.

Socio-demografske karakteristike mladih kao ciljne grupe su slijedeće: obuhvaćamo mlade od predškolskog uzrasta do kasne adolescencije bez razlike po spolu, ekonomskom statusu i životnom okruženju. Do mladih dolazimo animiranjem mladih kroz školski sustav, ali i izvan njega.

Djecom i mladima bavimo se kroz kreativne radionice preko osoba koje oni prihvaćaju. Primjerice, lakše prihvaćaju mlade i sebi slične osobe, nego starije za određene aktivnosti , obzirom na inovativne i avangardne pristupe: zajedničke radionice, parlaonice »suprostavljenih« grupa (roditelji, učitelji), kreativne brošure, filmovi, kolumna, ples, mediji, preko poznatih lica.

3.3.2. Roditelji (obitelj)

Mnogi roditelji i članovi uže obitelji (djedovi, bake, ujaci, stričevi, djeveri, tetke s kojima se živi u istom ili bliskom prostoru) zabrinuti za golu egzistenciju, zakazuju u nekim ili mnogim aspektima svoje roditeljske ili druge skrbne uloge. Stoga su djeca često osamljena na putu odrastanja, prestrašena, tužna i nezadovoljna. Dok su djeca mlađe dobi, roditelji se često pretvaraju u poslužitelje i provoditelje svih njihovih želja, vjerujući da je to ljubav. Ljubavlju nazivaju i gušenje dječje samostalnosti, lišavanje djeteta slobode, kontroliranje svakog njegovog koraka ili pak puštanje da radi što hoće, a kasnije se čude kada odgovornosti, ustrajnosti i samodiscipline ne nalaze niti u tragovima u ponašanju svoje djece. To je isto kao da očekuju da će jedno jutro djeca progovoriti kineski, iako dotad s njime nitko nije razgovarao tim jezikom. Nažalost "kineski sindrom" ne prepoznaju kao svoju lošu ocjenu iz predmeta "odgoj s ljubavlju", već su najčešće ljuti i nezadovoljni svojom djecom. Djeca često odgajaju sama sebe, dok roditelji funkcioniraju kao statisti u njihovu životu, nakon što su obavili svoju biološku funkciju. Razgovor i igra roditelja s djetetom postaju rijetki događaji, to rjeđi što je dijete starije.

"Odgoj nije priča, nego odgovorno življenje". Sve je više roditelja koji ne znaju ima li njihovo dijete prijatelja ili je često osamljeno, zlostavljaju li ga vršnjaci, želi li se baviti sportom i kojim, boji li se škole, koju hranu voli, a koju jede zato što je poslušno. Odgoj nije lijepa priča iz neke slikovnice, nego svakodnevno odgovorno i dosljedno življenje u skladu s određenim načelima, s prihvaćenom ljestvicom vrednota. Djeca ne mogu kvalitetno odrastati ako se nismo potrudili prepoznati njihove potrebe, sposobnosti, nadanja, i pomagati im da razumiju i usvoje određena pravila življenja. Poput loše napravljenog prozora ne pristaju u svoj prirodni okvir, a ako ih nekako i uguramo u njega, okna će lupati dok se staklo ne razbije.

Roditelji najčešće, nakon prvotnog šoka i razočarenja obzirom na problematiku ovisnosti koja je prisutna u njihovoj obitelji, reagiraju burno ponekad i gnjevno. Važno je nastalu situaciju riješiti otvorenim razgovorom u kojem će roditelji izraziti jasno stajalište kojem se protive uzimanju droga. Roditelji imaju pravo i obvezu zbog sigurnosti svoje djece uz svakodnevni razgovor pratiti i njihovo ponašanje.

Kako ovisnički oblici ponašanja nemaju granica ni unutar cjelovitih ili necjelovitih obitelji, vrlo važan faktor je kvaliteta odnosa unutar obitelji. Prisutnost predrasuda, kulturološko nasljeđe i zlouporaba moći u poziciji otac – dijete dodatno ugrožavaju i onemogućavaju kvalitetan odnos, samopouzdanje i samopoštovanje mlade ličnosti, koja često posegne za ovisničkim oblicima ponašanja. Istraživanja pokazuju da nesretne cjelovite obitelji prouzrokuju veće poteškoće kod djece nego razvedene obitelji, ukoliko se tijekom razvoda vodilo računa o emocionalnim potrebama djece. Roditelji koji su pod stresom zbog stalnih svađa i sukoba prije razvoda nastavljaju svađe i nakon razvoda, manje su sposobni dati djeci podršku, te su oni najčešće ti koji čine razvod stresnim događajem za djecu. Svaki peti brak u Hrvatskoj završi razvodom ili razdvajanjem, a u velikim gradovima prosjek je još veći. Roditelji dolaze s pitanjima kako na što bezbolniji način pripremiti dijete na razvod.

Kroz raznovrsne programe, saznali smo od roditelja da se oni loše osjećaju u roditeljskoj ulozi, nedostaju im socijalne i komunikacijske vještine kao i saznanja o obvezama i pravima. Često iz neznanja primjenjuju neadekvatne odgojne mjere (kažnjavanja) koje narušavaju odnose unutar obitelji. To ugrožava pravilan rast i razvoj mladih i djece, pa je učestalost pored verbalnih ispada i sklonosti konzumiranju posebice alkohola i lakih droga u porastu kod sve mlađe populacije. Uočava se pojava alkoholizma i kod dvanaestogodišnjaka. Otežani socioekonomski uvjeti i stalna trka za osiguravanjem materijalne egzistencije uskraćuju djeci zadovoljavanje osnovnih emocionalnih potreba.

Nedjeljiv dio odrastanja jest odupiranje autoritetu roditelja, što roditelji katkad doživljavaju kao odvajanje. Važno je roditeljima osvijestiti utjecaj vršnjaka koji se druže s njihovom djecom. Odrastanjem adolescenti imaju izraženiju potrebu za osobnim stajalištima i prosudbama kada će modeli roditeljskog ponašanja i pravila ponovno dobiti važan prostor u njihovom životu. Kvalitetna obitelj je najsigurnije utočište za probleme odrastanja i ako dijete i mlada osoba posrne i na putu odrastanja, zlorabi droge ili razvije ovisnost, pomoć roditelja mu je potrebna i nužna. Naš je cilj savjetodavna pomoć roditeljima u ovakvim situacijama kada trebaju biti sposobni dati podršku djeci i mladima.

Socio – demografske karakteristike roditelja: oba spola, 20 – 60 godina, različitog ekonomskog statusa. Problemi ove ciljne grupe su: predrasude, nizak nivo znanja, zatvaranje očiju pred problemom, neprepoznavanje problema mladih u obitelji, neadekvatno zadovoljenje potreba roditelja. Na njihove potrebe odgovaramo slijedećim aktivnostima: predavanja, radionice, javne tribine, medijske kampanje, savjetovanje. Na godišnjem nivou Liga je u mogućnosti za ciljanu grupu organizirati: rad s medijima, 4 javne tribine, 30 predavanja, 2 javne akcije, 4 – 5 grupa edukacije roditelja. Kontakt s roditeljima ostvarujemo kroz dijeljenje letaka, djelovanje u medijima, kontakt s roditeljima na roditeljskim sastancima.

3.3.3. Učitelji i školski sustav

Osnovna poteškoća učitelja je što njihova profesija nije dovoljno cijenjena na razini društva. Istovremeno, oni sami nemaju snage ni motivaciju da nešto mijenjaju po pitanju vlastite slobode i digniteta u društvu. Rješenje je da oni prihvate da imaju izbore i da ih se motivira da rade na svom osnaženju. Problem je što se pri tome ne koriste resursi sustava. Naime, stručni suradnici imaju dosta edukacija i ostaje otvoreno pitanje zašto ih oni ne koriste. Učitelji imaju lošu sliku o sebi, nedostaje im nekih specifičnih znanja - cjeloživotno učenje (kako kvalitetno komunicirati, kvalitetno graditi odnos s djecom, suočavanje s neprihvatljivim ponašanjem u odnosu na djecu, roditelje i kolege; neetiketiranje – ći na djetetovo ponašanje, a ne na osobnost; uvođenje interaktivnih metoda u rad učitelja, osnovna znanja o zlouporabi droga i kada krenuti sa edukacijom kod djece).

Faktori rizika kod učenika u školskom sustavu su nefunkcionalni obiteljski odnosi, agresivno ponašanje, slabe socijalne vještine i loša školska postignuća, napuštanje škole, nasilni okoliš u školi.

Preventivni programi u školskom sustavu trebaju biti usmjereni na faktore rizika obzirom na dob učeničke populacije. Stoga u osnovnoj školi programe treba usmjeravati na jačanje obitelji i obiteljskih odnosa kao prvog zaštitnog faktora, unapređenje socio-emocionalnih i komunikacijskih vještina i podršku u učenju. U programima u srednjoj školi, pored gore navedenih, treba se više fokusirati na vršnjačke odnose, jačanje odluke o nekonsumiranju psihoaktivnih supstanci na temelju relevantnih informacija i jačanje osobnih uvjerenja o štetnosti uzimanja sredstava ovisnosti. Potrebno je razviti mrežu podrške učenicima koji napuštaju školovanje i postaju visokorizična grupa izvan sustava.

Donesen je Školski protokol po kojem će se testirati djeca i mladi na korištenje psihoaktivnih tvari, ali nije obavezujući.

U Školskim preventivnim programima nevladine udruge mogu raditi u školama ako imaju suglasnost za provođenje aktivnosti s djecom u školama.

Socio – demografske karakteristike ciljne grupe učitelja: većinom žene od 40 do 60 godina, koje rade u kontinuiranim stresnim uvjetima obzirom na preuzete odgovorne uloge u društvu i obitelji, te je time njihova frustriranost povećana.

3.3.4. Javnost, građani i lokalna zajednica

Legalne droge zastupljene su kod odraslih od 25 do 45 godina i prevladavaju muškarci te osobe nižeg socio-ekonomskog statusa i njihov broj ovisi o vrsti tvari. Ilegalne droge najčešće su kod mladih do 25 godina, omjer po spolu je 1 muškarac : 8 – 10 žena.

Do sada smo se po ovom pitanju obaraćali svim ciljanim skupinama, nismo imali strategiju, a mlade smo smatrali najrizičnijima. Mladi su primarno direktno ili indirektno najrizičniji, ali se želimo obratiti i ostalim korisničkim grupama jer nedostaju raznovrsni programi prevencije, kao i programi poticanja građanskih inicijativa na aktivni angažman u spriječavanju problema ovisnosti.

Potrebe na koje naši programi trebaju odgovoriti su vezane za niski nivo znanja i stavove prihvatanja psihoaktivnih tvari kao popularnog i simpatičnog stila življenja, nefunkcionalne obitelji (ratna trauma, migracija stanovništva), škola koja ima samo edukativnu, ali ne i odgojnu funkciju, malo vanškolskih aktivnosti, medijske poruke koje manipuliraju i izmjenjuju sustav vrijednosti (poput poruke ulice i određenih političkih struktura o dekriminalizaciji marihuane jer marihuana, navodno, nije štetna). Naime, svjetska iskustva govore da su najučinkovitiji oni preventivni programi koji se u lokalnoj zajednici kombiniraju (na primjer rad sa roditeljima i rad u školi); oni su djelotvorniji nego sporadične akcije. Programi u zajednici namijenjeni općoj populaciji imaju povoljne efekte jer ne "žigošu" nijednu kategoriju stanovništva, a istovremeno povećavaju povezanost sa školom i sa zajednicom ((Botvin et al. 1995; Dishion et al. 2002). Programi prevencije u zajednici koji se bave ciljnim grupama u različitim sredinama – na primjer, škole, klubovi, udruge, vjerske zajednice i mediji – su posebno uspješni jer šalju jedinstvenu i konzistentnu poruku o zloupotrebi droge kao neprihvatljivom ponašanju. (Chou et al. 1998).

3.4. Analiza unutarnjih snaga i slabosti

Liga za borbu protiv narkomanije u drugom desetljeću svog djelovanja ima stabilnu financijsku osnovu za daljnji razvoj te prepoznatljive programe koji su razvijani proteklih 10 godina. Pri prikupljanju financijskih sredstava Liga je usmjerena uglavnom na domaće donatore. U budućem radu potrebno je voditi računa o raznovrsnosti izvora sredstava sa ciljem veće predvidljivosti i izvjesnosti prihoda. To je okretanje prema **privatnom sektoru, stranim donatorima, samofinanciranju, te dugoročni projekti sa elementima institucionalne potpore.**

Prostori za rad nalaze se u centru grada (60 m²) i koristimo ih po povlaštenoj cijeni za udruge. Obzirom na planove o širenju aktivnosti prostor ima određeno ograničenje – sobu za aktivnosti koristimo zahvaljujući susretljivosti udruge Lions Club International. Prostor je prilično derutan i zahtijeva određena ulaganja. Zajedničke i radne prostore treba obojati, promijeniti otpale pločice i linoleum u zajedničkim prostorijama koje udruga koristi zajedno s drugim udrugama, sanirati oštećenja na drvenim prozorima i roletama u uredu.

Odgovarajuća oprema koju imamo je: 3 stolna i 1 prijenosno računalo, dobar printer u boji, novi LCD projektor i skener.

Kapaciteti rada ureda su nedostatni, potreban nam je uredski namještaj za još 3 radna mjesta, još jedno stolno računalo, novi telefax, 1 printer, digitalni foto-aparat, digitalna kamera, platno za prikazivanje, novi fotokopirni aparat, 2 telefonska aparata, službeni mobitel, grijaći i rashladni uređaji, DVD projektor, TV, te sitan uredski inventar. Za širenje aktivnosti udruge, prvenstveno aktivnosti rada s mladima potreban bi bio drugi prostor u gradu ili drugi veći prostor za LIGU.

Stručnost osoblja daje održivost Ligi i omogućava ulazak u institucije te pružanje širokog spektra usluga. U Ligi se njeguje volonterski rad osoblja i članova /članica udruge, što daje polet i inovativnost u radu. Timski rad je snaga Lige koja motivira stare i novopridošle članove/ice. Zajedništvo u radu omogućava nove ideje i veću kreativnost koja je i odlika Lige.

Sadašnja strategija je da se neki projekti koji se uspješno provode od početka djelovanja udruge poboljšavaju. Slabost Lige je što je broj projekata i njihova raznovrsnost u stalnom usponu i došlo je do zagušenja raznolikim aktivnostima. Potrebno je usmjeriti projektne aktivnosti da bi se snage udruge najsvrsishodnije koristile.

Da bi unaprijedili rad LIGE ubuduće, potrebno je raditi na: boljoj informiranosti o radu Lige, jasnoj strategiji, zadržavanje motiviranosti svakog pojedinca/ke u okviru tima Lige, više povratnih informacija na svim razinama.

Radno vrijeme Lige je radnim radom od 8 – 15 h. Savjetovalište udruge za sve korisnike je otvoreno od 8 do 11 sati i četvrtkom od 17-19 sati. Korisnici se telefonom javljaju tijekom cijelog radnog tjedna. Povećan priliv korisnika je krajem polugodišta i školske godine, a smanjen je u ljetnim mjesecima i preko školskih praznika.

Godišnje Liga ima prosječno 130 korisnika koji osobno dolaze na savjetodavni i terapijski rad, a putem telefona se pruži i do 1.300 usluga.

4. Prioriteti

4.1. Vrijednosti Lige

Naš rad se bazira na uvjerenju da je Liga organizacija koja njeguje politiku jednakih mogućnosti, solidarnost i jednako je otvorena za sve korisnike pružajući usluge u atmosferi povjerenja, iskrenosti i uvažavanja. U stručnom radu njegujemo humani pristup baziran na dragovoljnosti, empatiji i suradnji. Transparentnim djelovanjem Liga omogućava širem broju građana da pristupe Ligi kao korisnici ili aktivni podržavatelji.

4.2. Nova misija LIGE

Uvažavajući promjene u okruženju, kao i dosadašnji razvoj Udruge, poslove, projekte, usluge i ciljne grupe kojima se bavila, trendove i očekivanja, početkom 2006. godine zajednički je dogovorena nova **misija** LIGE koja glasi:

STRUČNIM RADOM PODSTIČE AKTIVNO SUDJELOVANJE GRAĐANA I INSTITUCIJA U PREVENCIJI SVIH OBLIKA OVISNOSTI U ŠIROJ ZAJEDNICI.

4.3. Ciljevi LIGE

Ciljevi LIGE utemeljeni su na novoj Nacionalnoj strategiji suzbijanja zlouporabe opojnih droga i periodično će se uskladjivati sa Akcijskim planom Vlade RH o suzbijanju zlouporabe opojnih droga za 2006.-2009. godinu i sa svim za LIGU važećim nacionalnim strategijama i dokumentima (Nacionalna strategija zaštite od nasilja u obitelji 2005-2007, Nacionalni program djelovanja za mlade, Međunarodni Ugovor o zaštiti ljudskih prava, Europska strategija o drogama, Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva, i ostali relevantni dokumenti).

Na osnovu uvida u potrebe i probleme u gradu Splitu i široj regiji, sagledavajući mjere i akcije koje LIGA sprovodi u suradnji sa mrežom ustanova za prevenciju ovisnosti te promjene u okruženju, u

skladu sa prioritetima Nacionalne strategije te uvažavajući naše personalne i stručne kapacitete, LIGA temelji svoje četverogodišnje ciljeve na sljedećim pravcima djelovanja:

- ★ **Prevenција ovisnosti kroz rad sa pojedinačnim ciljnim grupama, u školskom-obrazovnom sustavu i u lokalnoj zajednici.** Ovaj pristup je izabran jer samo sustavni programi primarne prevencije usmjereni kako ka općoj populaciji djece i mladih, tako i njihovih obitelji, nastavnika, učitelja i ostalih subjekata u lokalnoj zajednici, daju kvalitetne rezultate. **Najnovija istraživanja govore da se za svaki dolar uloženi u prevenciju ostvaruje ušteda od \$10 u tretmanu osoba od alkoholizma ili drugog oblika ovisnosti (Pentz 1998; Hawkins 1999; Aos et al. 2001; Spoth et al. 2002a).**
- ★ Javno zagovaranje i uticaj na javnu politiku i donosioce odluka koji se bave problemima ovisnosti kod djece i mladih. Uspostavljanje i funkcioniranje pravnog okvira koji doprinose smanjenju dostupnosti droge, moguć je kroz partnerski odnos civilnog društva s državnim institucijama i lokalnom zajednicom. LIGA će, kao dio civilnog društva, sudjelovati u svim fazama izrade, prihvaćanja i provođenja zakonskih i strateških dokumenata s područja suzbijanja zlouporabe psihoaktivnih tvari.
- ★ Razvijanje standarda za evaluacije uspješnosti programa prevencije koji će biti utemeljen na jedinstvenom sustavu vrednovanja svih faza projektnog ciklusa, te neposredno provođenje evaluacije preventivnih programa u gradu Splitu i županiji.

4.3.1. Prevencija ovisnosti među djecom i mladima

Preventivni programi namijenjeni djeci i mladima će se usmjeravati ka poboljšanju razine stručne i društvene kompetencije, kako bi se umanjili rizični faktori a pojačali zaštitni faktori.

Primarna prevencija

- ⊖ Povećati nivo znanja djece i mladih o zloupotrebi droga
- Razvijanje osobnih i društvenih vještina djece i mladih, psihosocijalnim jačanjem i razvijanjem pozitivne slike o sebi
- ⊖ Pravodobnim informiranjem utjecati na izgradnju kritičkog stava prema psihostimulansima
- Podsticanje djece i mladih u njihovom aktivnom angažiranju u zajednici kao kreatora i aktera u programima primarne prevencije ovisnosti.
- Podsticanje djece i mladih na osmišljavanje i provođenje aktivnosti vršnjačke pomoći u svojoj lokalnoj zajednici na prevenciji ovisnosti.
- Kreativno osmišljavanje slobodnog vremena djece i mladih, uključivanjem mladih u volonterizam i aktivnosti civilnog društva, uključivanjem mladih u Ligne radionice (glumačke, likovne, debatne, dramske, književne, glazbene, komunikacijske) u kojima mladi biraju sadržaje avojih aktivnosti.

Ove ciljeve ćemo ostvariti kroz raznovrsne aktivnosti i oblike rada, kao što su: Obrazovanje - kako u sustavu školstva tako i vaninstitucionalno (predavanja i radionice), savjetodavni rad, upućivanje, informiranje, tiskanje materijala, individualni diskrejni programi kao pomoć Školskim preventivnim programima (ŠPP), sudjelovanje na mitinzima, skupovima, sastancima u svrhu organiziranja i samoorganiziranja mladih.

Sekundarna prevencija

- Rana detekcija povremenih konzumenata i ovisnika o psihoaktivnim tvarima dolaskom i prijavljivanjem od strane roditelja, stručnih službi, prijatelja.
- Smanjenje štete (harm reduction) kroz davanje informacija povremenim konzumentima i ovisnicima o štetnom uplivu psihoaktivnih tvari na organizam. Stvaranje odluke o neuzimanju

psihoaktivnih tvari. Provođenje tretmana odvikavanja od psihoaktivnih tvari i iniciranje pomoći na lokalnoj razini .

- Osmišljavanje i kreiranje specifičnih programa za rizičnu djecu
- Podupiranje organizacija bivših ovisnika s usmjeravanjem veće pozornosti programima namijenjenima ženskoj populaciji.
- Psihoterapijski rad - provodi se od osnutka Lige u Savjetovalištu koje je otvoreno za sve građane
- Penalna pomoć ovisnicima

U realizaciji ciljeva koji se tiču djece i mladih, neophodno je razvijanje suradnje i partnerskih odnosa sa institucijama (školama, predškolskim ustanovama, sportskim, kulturnim, umjetničkim klubovima, nevladinim organizacijama, organizacijama mladih i omladinskim inicijativama, zdravstvenim službama, ustanovama i službama socijalne skrbi, lokalnom upravom i samoupravom, državnim odvjetništvom, policijskim upravama,...), kako u programima primarne prevencije tako i u programima koji su fokusirani na otkrivanje i dijagnosticiranje djece i mladih s poremećajem u ponašanju

4.3.2. Prevencija ovisnosti putem mjera zaštite obitelji, posebno rada sa roditeljima

Rad sa roditeljima će biti usmjeren ka njihovom osnaživanju u roditeljskoj ulozi i poboljšanju sveukupnih međusobnih veza unutar obitelji, kao važnom zaštitnom faktoru koji doprinosi prevenciji ovisnosti

Primarna prevencija

- Povećanje nivoa znanja i kompetentnosti roditelja o ulozi roditelja
- Poboljšanje roditeljskih i vještina komunikacije roditelja
- Povećanje nivoa znanja o zloupotrebi droga
- Promjena odgojnih stavova roditelja senzibiliziranjem i osvještavanjem o potrebama djeteta i o vlastitim potrebama
- Poticanje volonterskog angažiranja roditelja u kreiranju i provodjenju programa primarne prevencije

Kroz aktivnosti koje se provode s roditeljima potiču se i njeguju zdravi stilovi življenja. Roditelji su važni kao model identifikacije za djecu i mlade. Djeca i mladi kvalitetnim modelom uče se preuzimanju odgovornosti u onim situacijama kad sami moraju donijeti odluke hoće li izabrati ovisnosti ili apstinenciju.

U radu s roditeljima ćemo koristiti sljedeće aktivnosti:

- savjetodavni rad (telefonski i osobno)
- psihoterapijski rad (grupni i individualni)
- edukacija kroz predavanja i radionice
- informiranje
- upućivanje
- istupanje u medijima
- razne tiskane materijale

Sekundarna prevencija

Rad s roditeljima u sekundarnoj prevenciji strukturira se na prvom uvodnom intervjuu. Za razliku od roditelja koji su ciljna grupa primarne prevencije, u sekundarnoj prevenciji su ciljna grupa roditelji one populacije mladih ljudi koji su konzumenti i/ili ovisnici o psihoaktivnim tvarima. Druženja roditelja primarne i sekundarne prevencije u početku su strogo odvojena da bi ih nakon radionica i edukacija pripojili radionicama i edukacijama iz primarne prevencije namijenjene

roditeljima. Organiziraju se obvezne grupne edukacije za oba roditelja na kojima se obrađuju teme iz područja adolescentnog perioda, obiteljske strukture i roditeljske uloge u cjelini, te zlouporabe droga, alkohola i drugih rizičnih ponašanja mladih. Edukacija obuhvaća predavanje, radionice, učenje vještine komunikacije, razmjenu iskustava s profesionalcima i drugim roditeljima, kako bi se ojačala roditeljska uloga i roditelji postali aktivni sudionici u provođenju cjelokupnog programa. Roditelje se nakon toga upućuje na radionice djelotvornog roditeljstva - minimum 50 sati - 12 susreta.

4.3.3. Prevencija ovisnosti u odgojno- obrazovnom sustavu

Preventivni programi u odgojno obrazovnom sustavu započinju već od predškolskog uzrasta, kada se sagledavaju rizični faktori kao što su agresivno ponašanje, slabe socijalne vještine i problemi u napredovanju djeteta. U osnovnim školama, programi su usmjereni ka povećanju nivoa znanja učenika, u odnosu na gradivo, ali isto tako socio- emotivno stanje, kako bi se spriječili rizični faktori kao što su agresivno ponašanje, neuspjeh u školi te napuštanje škole.

Obrazovni programi primarne prevencije su fokusirani na samo-kontrolu, emocionalna spoznaja (svijest), komunikacijske vještine, rješavanje problema u socijalnom okruženju i podrška u savladavanju gradiva. U srednjoj školi, radi se na poboljšanju akademskih i društvenih kompetencija kroz programe koji utiču na:

- Navike učenja/studiranja i stručnu podršku u učenju
- Komunikaciju
- Odnose sa vršnjacima
- Samo-efikasnost i asertivnost
- Razvoj vještina za donošenje odluke o nekonsumiranju psihoaktivnih supstanci
- Podsticanje ponašanja koja se protive upotrebi psihoaktivnih supstanci
- Jačanje osobne posvećenosti protiv zlouporabe droge

Preventivni rad u odgojno-obrazovnom sustavu provoditi će se kroz slijedeće aktivnosti:

- razvijanje institucionalnog okvira djelovanja na području prevencije ovisnosti, informirajući i utječući na ravnatelje, voditelje osnovnih i srednjih škola i dekane visokih učilišta te osobe imenovane za izvršavanje preventivnih aktivnosti za projektiranje i provođenje partnerskih programa
- doprinos radu školskih povjerenstava za prevenciju ovisnosti kroz informiranje, motiviranje, mobiliziranje i educiranje odgajatelja, prosvjetnih radnika, učenika, roditelja, stručnih suradnika
- Poboljšanje učiteljskih vještina komunikacije i vještina interaktivnog načina rada u nastavi
- Promjena odgojnih stavova učitelja senzibiliziranjem i osvještavanjem o problematici rizične populacije na ovisnost
- Povećanje razine znanja o problematici konzumiranja sredstava ovisnosti na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini prema široj društvenoj sredini, obiteljima, učenicima i studentima i osobno
- Osnaživanje učenika da kreiraju vlastite učeničke projekte vezane uz programe prevencije
- Poticati uključivanje učenika rizičnog ponašanja u rad izvannastavnih aktivnosti i na taj način pridonijeti njihovoj boljoj socijalizaciji, te ih osposobiti za pravilno postupanje u izazovnim situacijama
- Poticati aktivnije uključivanje roditelja u rad škole i njihovo sudjelovanje u preventivnim aktivnostima u sklopu školskih preventivnih programa
- Osigurati čvršću integraciju sadržaja o ovisnostima u redovni i izborni školski program, dodatni rad te izvannastavne aktivnosti
- Provoditi program prevencije ovisnosti opojnih droga za djecu predškolske i školske dobi, odgajatelje, prosvjetne radnike i roditelje radi zaštite zdrave populacije, prepoznavanja i pružanja pomoći učenicima s rizičnim ponašanjem te pružanja stručne pomoći učenicima koji su već počeli konzumirati sredstva ovisnosti

4.3.4. Prevencija ovisnosti u lokalnoj zajednici

U radu sa građanima, naš cilj je da utječemo na jačanje resursa u zajednici mobiliziranjem građana i poticanjem na aktivno djelovanje i kreiranje vlastitih programa prevencije. Ovi programi trebaju biti utemeljeni na kontinuiranom ispitivanju potreba i problema u zajednici, usmjereni na različite supkulturne skupine mladih rizičnog ponašanja, na obitelj i općenito na širu populaciju građana, s ciljem podizanja razine svijesti građana o tom problemu i poticanja različitih građanskih inicijativa na aktivni angažman u sprječavanju problema ovisnosti o drogama.

U okviru ovog cilja, radićemo posebno na:

- Poticanje građana da se volonterski aktiviraju i organiziraju u rješavanju problema u svojoj zajednici, sticanjem znanja o civilnom društvu, nevladinim organizacijama, građanskom aktivizmu i građanskim inicijativama
- Uključivanje u programe pružanja pomoći i kreiranja vlastitih programa prevencije
- Povezivanje građana sa lokalnom upravom i institucijama u programima primarne prevencije
- Promoviranje kulturnih normi, vrijednosti, modela i medijskih poruka koje obeshrabuju zloupotrebu droga i ujedno ohrabruju zdrave stilove života u zajednici

Ove ciljeve ćemo ostvariti kroz sljedeće aktivnosti:

- Obučavanje građana za aktivno sudjelovanje u civilnom društvu (radionice, predavanja, okrugli stolovi)
- Redovno informiranje javnosti o štetnom utjecaju psihoaktivnih tvari na zdravlje
- Savjetovanje i podrška građanima koji se obrate u Savjetovalište
- Informiranje, savjetovanje i podrška građanima putem medija, tiskanog materijala
- prezentiranje uspjeha u javnim institucijama, medijima, uličnim akcijama
- prigodno obilježavanje značajnih datuma, događaja povezanih sa borbom protiv ovisnosti

4.3.5. Utjecaj na donosioce odluka

Utjecaj na javnu politiku i donosioce odluka koji se bave problemima ovisnosti kod djece i mladih, kroz zagovaranje i lobiranje za:

- Smanjenje dostupnosti droge dosljednom primjenom Zakona o prodaji alkohola i duhanskih proizvoda mladima od 18 godina, Zakonom kojim se regulira zlouporaba opojnih droga u RH (Kazneni zakon RH, Zakon o kaznenom postupku RH, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, Obiteljski zakon);
- Iniciranje i donošenje zakonskih propisa i drugih strateških dokumenata u području suzbijanja zlouporabe opojnih droga, pružanje stručne pomoći pri njihovoj izradi. Ovo se posebno odnosi na izradu zakonskih propisa o konzumiranju u pogledu testiranja na opojne droge zaposlenika i izradu protokola kojima bi se regulirali uvjeti utvrđivanja zdravstvene sposobnosti, kao i način utvrđivanja koncentracije opojnih droga i psihoaktivnih tvari u organizmu

Ostvarenje ovog cilja će se provoditi kroz sljedeće aktivnosti:

- provedba istraživanja, analiza, studija, kroz rad mreže i koordinacijskog odbora mreže, davanjem konkretnih prijedloga
- Lobiranje saborskih zastupnika, odgovarajućih ministarstava, gradskog Poglavarstva i Županije
- Medijske kampanje
- Izdavaštvo

Utjecaj na javnu politiku i na donosioce odluka nije moguć bez umrežavanja i pravljenja koalicija sa srodnim udrugama, pa ćemo se posebno angažirati na iniciranju aktivnost Mreže udruga koje se bave ovisnostima u gradu Splitu. Takođe, planiramo sudjelovati i inicirati aktivnost Nacionalne Mreže udruga koje se bave ovisnostima. Posebno ćemo posvetiti naše napore i povezivanju Lige u međunarodnu mrežu udruga koje se bave problematikom ovisnosti. Pored razvijanja mreže podrške

sa drugim nevladinim organizacijama, ovaj cilj ćemo ostvariti kroz razvijanje suradnje sa svim institucijama relevantnim u oblasti prevencije zlouporabe droga. LIGA svoj rad zasniva na tijesnoj suradnji sa Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, Centrima za socijalnu skrb, policijom, organima pravosuđa, zdravstvenim ustanovama, odgojno-obrazovnim institucijama, a posebno ćemo se angažirati na suradnji sa županijskim povjerenstvom u razvijanju programa primarne prevencije. Ujedno ćemo provoditi specifične i dodatne izobrazbe (informativna predavanja, okrugli stolovi i sl.) svih sudionika u procesu, a sa ciljem prevencije zlouporabe opojnih droga.

4.3.6. Evaluacija - Centar izvrsnosti (CIS)

Razvijanje standarda za evaluacije uspješnosti programa prevencije koji će biti utemeljen na jedinstvenom sustavu vrednovanja svih faza projektnog ciklusa, te neposredno provođenje evaluacije preventivnih programa u gradu Splitu i županiji. Želimo da kvantitativnim i kvalitativnim pokazateljima i podacima, ukazažemo široj javnosti, stručnjacima, institucijama, zakonodavstvu na vrstu preventivnih programa koji u najvećoj mjeri zadovoljavavaju potrebe zajednice u suzbijanju ovisničkih ponašanja i pozitivno utječu na smanjenje zlouporabe psihoaktivnih sredstava u zajednici

Da bismo ostvarili ovaj cilj, planiramo sljedeće:

- Zajedno sa drugim stručnjacima sudjelovati u izradi evaluacijskog sustava preventivnih programa u gradu Splitu, Županiji Splitsko-dalmatinskoj, Hrvatskoj
- U suradnji sa Službom za borbu protiv bolesti ovisnosti, LIGA će provoditi evaluaciju u svom gradu/županiji tako što će vrednovati druge projekte primarne prevencije
- Rezultatima dobivenima evaluacijom i vrednovanjem projekata, u suradnji sa Službom za borbu protiv bolesti ovisnosti Grada Splita, odrediti prioritete i kvalitetu u ponuđenim programima.
- Utjecati dobivenim relevantnim istraživanjima i analizama na formiranje i provođenje legislative, odnosno na javnu politiku
- Educirati zainteresirane o tome kako evaluirati preventivne programe

4.5. Unutarnji prioriteti LIGE

Uskladiti odgovornosti i nadležnosti upravljačkih i izvršnih funkcija. Zadovoljavanje principa razdvajanja upravljačke od izvršne funkcije je nužno za dalji uspješan rad udruge. Potrebno je donijeti opise poslova, odgovarajuće politike, pravila i pravilnike te ih uskladiti sa Zakonom o udrugama i ostalim propisima koji reguliraju rad udruga, te sa Sustavom osiguranja kvalitete za neprofitne organizacije (SOKNO).

Povratak identiteta Lige. Sa pojavom novih udruga koje se bave istim ili sličnim poslovima, i sa širenjem LIGINIH aktivnosti, LIGA je izgubila jedinstveni identitet koji je imala, kao prva i jedina udruga koja se bavila problemima ovisnosti na prostoru grada Splita i šire regije LIGA. LIGA mora povratiti svoju poziciju profilirajući djelatnost i aktivnosti koji će je činiti jedinstvenom, prepoznatljivom po poslovima kojima se bavi, po uspostavljenim standardima rada i kvaliteti po kojoj će LIGA prednjačiti u regiji (i zemlji). Potrebno je raditi na osmišljavanju nastupa LIGINIH suradnika koji drže edukaciju i nastupaju ispred medija i koji to rade u ime Lige. Ostaje otvoreno pitanje imena LIGE. Pri samom kraju izgradnje kapaciteta zaposlenice Lige predlažu da se ime organizacije promijeni, uvažavajući promjene u okruženju na koje djelujemo. Prijedlog koji će zaposlenice uputiti Izvršnom odboru i Skupštini je «Liga za prevenciju ovisnosti». Potrebno je raditi na potenciranju vizualnog identiteta LIGE, izradi web stranice, profesionalnog godišnjeg izvještaja u skladu sa evropskim standardima.

Povećati sposobnost LIGE da zadovolji potrebe korisnika/sredine (kvalitet i vrsta usluge, ciljne grupe, područje djelovanja, itd.). Obzirom da je ovo detaljno razradjeno tijekom SOKNO

procesa, naš je plan da sa mentoricom poradimo na podizanju razine kvalitete „Usmjerenost prema korisnicima“. Ključne stvari koje su u ovom trenutku potrebne Ligi za podizanje kvalitete rada na razinu 2 i 3 jeste istraživanje zadovoljstva korisnika te na osnovu toga izrada dokumenta - politika i plan uključenosti korisnika, (neovisno o donatorima).

Opremljenost i tehnološka educiranost

Prepoznat je problem prostora u vezi sa širenjem djelatnosti te je potrebno donijeti odluku da li raditi na osiguravanju novog, dodatnog prostora za aktivnosti? U narednom periodu svi zaposlenici/suradnici trebaju dodatno povećati tehnološku educiranost i vladati min. slijedećim programima word, excell, e-mail, kao i povećati razinu znanja u oblasti rada u NVO i unaprijediti korištenje engleskog jezika. U sklopu povećane tehnološke educiranosti, potrebno je raditi na uspostavljanju baze podataka o korisnicima usluga LIGE, uspostaviti elektronsku evidenciju i regulirati tko i kako će se time baviti.

Uvodjenje koncepta strateškog planiranja u praksu rada Udruge. Strateško planiranje treba biti utemeljeno na kontinuiranom utvrđivanju potreba korisnika i u skladu sa time razvijati fleksibilan okvir rada tj. Prilagodjavati se promijenjenim okolnostima u okruženju. Uvažavaju se prijetnje i mogućnosti, kao i vlastite snage i slabosti i definiraju se prioritete u odnosu na ciljne grupe, kvalitet i vrstu usluge.

Pojačati administrativne i operativne kapacitete udruge i osigurati stabilnu organizacijsku strukturu koja odgovara definiranim strateškim prioritetima angažiranjem barem jedne osobe koja bi se bavila administrativno tehničkim poslovima, a posebno bi vodila računa o prikupljanju sredstava kao i o razmjeni informacija, zatim daljnjim angažiranjem/zapošljavanjem osoblja u LIGI (osiguravanjem odgovarajućih plaća za sve zaposlenice). Potrebno je zatim regulirati status članstva udruge, te regulirati i uspostaviti standarde u odnosu na volontere.

Ojačati financijsku održivost Udruge utemeljenu na raznovrsnim izvorima prihoda: različiti donatori, stranci, posebna uloga lokalnih vlasti i ispitivanje suradnje sa profitnim sektorom. Razviti financijski menadžment udruge u skladu sa rastućim proračunom udruge.

Razumijevanje značaja i uvođenje kontinuiranog nadgledanja i ocjene uspješnosti vlastitog rada. Na početku i kraju svakog Liginog projekta ili programa provoditi upitnike ili ankete koje se mogu statistički obraditi i na taj način povećati kvalitet i kvantitet Liginog djelovanja. Takve djelatnosti su u svrhu razvijanja modela transparentnosti rada navladinih organizacija i povećanja razine partnerskih odnosa s javnim institucijama i ustanovama. Vrednovanjem i evaluacijom vlastitih programa otvoriti ćemo mogućnost servisa i drugim udrugama u kvantitativnoj realizaciji njihovih programa. Rezultati će biti prezentirani donatorima. Redovno sagledavanje uspješnosti, praćenje napretka i ugradjivanje naučenog u svakodnevni rad služe kao osnova za razvijanje Centra izvrsnosti.

Edukacija edukatora. Uvažavajući raznovrsnost edukacija koje su pohađali članovi/ce LIGE, kao jedan od prioriteta u daljnjem radu je uspostavljanje jedinstvenih standarda u svom radu, koji bi se odnosili ne samo na trenerske vještine, nego i na znanje o problemima ovisnosti, odnosno o radu u NVO sektoru. U sklopu AED programa izgradnje kapaciteta, izvršena je osnovna trodnevna obuka o trenerskim vještinama, ali je potrebno i dalje tražiti sredstva za edukaciju edukatora (tim trenera) i stvoriti prepoznatljiv Ligin tim u koji će LIGA uložiti novčana sredstva, edukaciju, vrijeme, resurse; ovaj tim bi prošao kroz strogi i otvoreni selekcion proces, obavili bi se razgovori radi procjene vještina i posvećenosti zainteresiranih osoba, potom bi se održali treninzi na navedene teme, u skladu sa TOT metodologijom.

Supervizija. Kako bismo sačuvali naše odlike i spriječili pregorijevanje članica tima, u ovom trenutku nam je potrebna supervizija savjetodavnog rada.

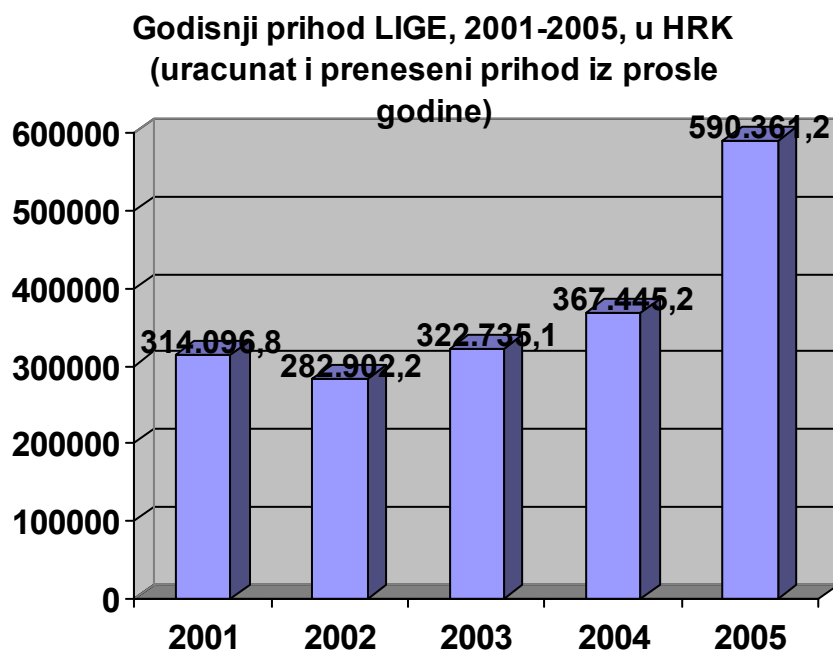
Zapošljavanje novog osoblja

U zaposleno osoblje potrebno je uključiti i osigurati sredstva za voditeljicu programa za mlade koja ujedno ima razvijene informatičke vještine te financijsko-administrativnu asistenticu (1. rujna 2006. je zaposlena financijsko-administrativna asistentica zaposlena). Kako se širi broj zaposlenica potrebno je predvidjeti i procedure za unutarnju organizaciju udruge (opise radnih mjesta, pravilnik poslovanja).

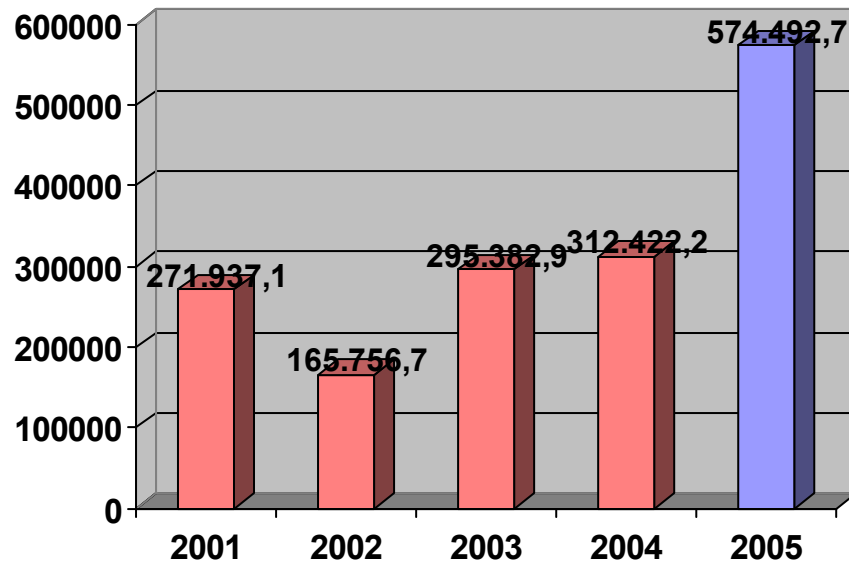
5. Financijska situacija LIGE

5.1. Analiza prihoda i rashoda

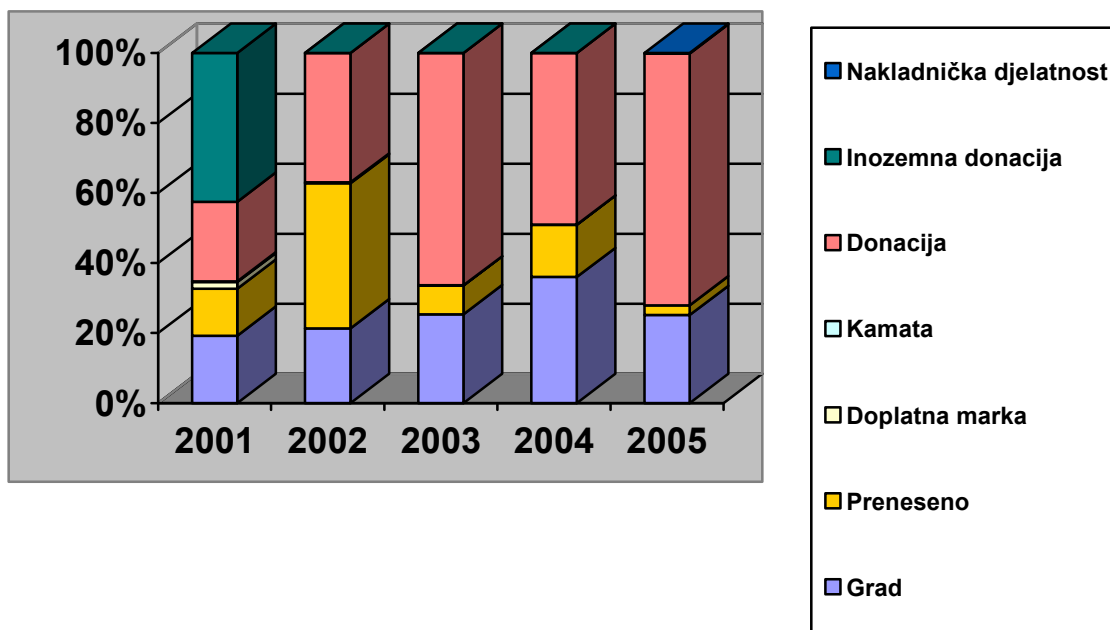
LIGA ima relativno stabilne prihode, koji se tokom posljednjih 4 godine nisu drastično mijenjale u ukupnom godišnjem iznosu (prosječan budžet je oko 320.000HRK godišnje). Primjetan je pad sredstava u 2002. godini, a potom porast koji je 2005. godine dostigao 590.361,21 HRK. Ono što je zanimljivo, jeste struktura prihoda i troškova. Naime, LIGA je postepeno „gubila“ strane donatore, i svela svoju donatorsku bazu na nekoliko domaćih (državnih) izvora. Ovi posljednji su poznati po formalnim procedurama koje usporavaju proces odlučivanja, tako da to dosta ugrožava svakodnevno funkcioniranje organizacije, a često se dešava da se odobri samo dio traženih sredstava. Iako se ukupan obim prihoda samo blago povećao, zanimljivo je da je LIGA značajno povećavala obim aktivnosti, a samim time se mijenjala i struktura troškova. Naime, dok se smanjivao fond za plaće zaposlenih, dotle se značajno povećavao fond za honorarne suradnike. Ovo svakako treba ispraviti, jer povećan broj ljudi angažiranih sa strane na povećanom obimu aktivnosti, zahtijeva i proporcionalno povećanje ljudstva i njihovih primanja u samom uredu. Još jedna važna tema je dotaknuta – potreba da se kaže „NE“, kada je to u interesu udruge. Misli se na zahtjeve na koje LIGA odgovara „srcem“ (a ne razumom). Na primjer, zahtjev da se radi sa zatvorenima je legitiman u smislu potrebe koja postoji, ali je bio potpuno neprimjeren trenutnim kapacitetima LIGE, i LIGA je imala legitimno pravo da se odluči da ne radi ovaj posao, jer je to dodatno iscrpilo ljudske kapacitete. Slično je i sa projektima koji se odobravaju u iznosu koji ne pokriva ni 30% od traženih sredstava – i tu je legitimno pravo udruge da NE PRIHVATI takav projekat, jer nije realno da se on sa datim sredstvima uspješno privede kraju.

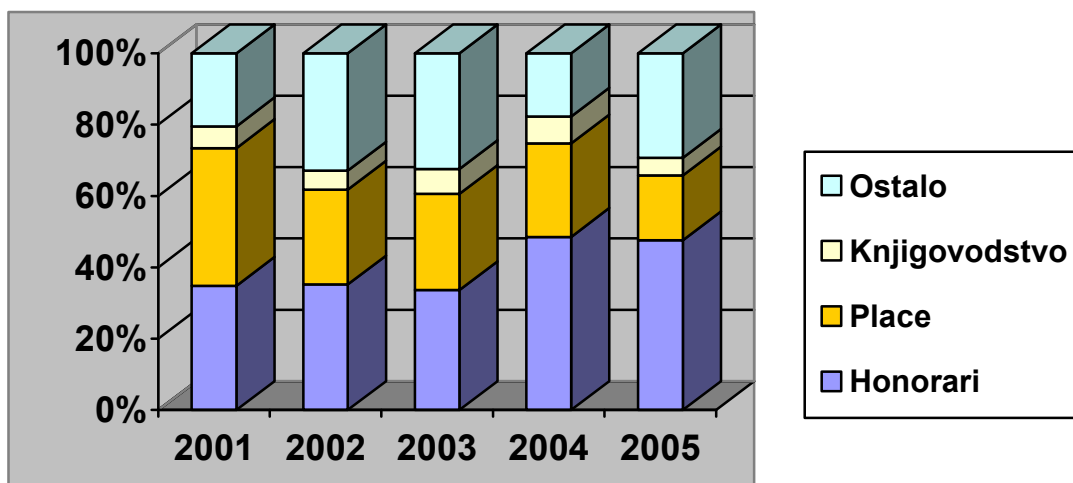
Godisnji prihod LIGE, 2001-2005, u HRK (nije uracunat preneseni prihod iz prosle godine)

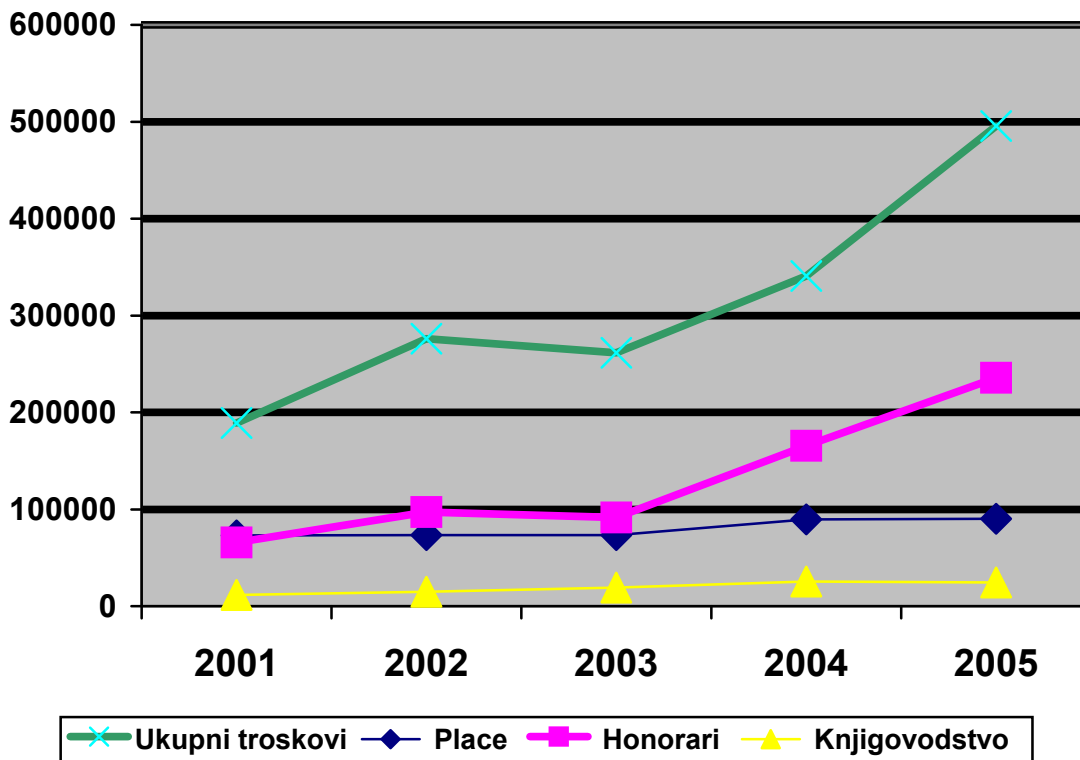
Struktura prihoda LIGE, 2001-2005.

Struktura rashoda LIGE, 2001-2005.

Trend personalnih troškova LIGE, 2001-2005.

Dugoročni plan za namicanje sredstava (fundraising strategija) – važno je okrenuti se i stranim donatorima, proširiti donatorsku bazu, poraditi na osnaživanju ureda kroz angažiranje novih lica (kako voditeljica projekata tako i administrativnog odobljaja).

Liga je do 2005. godine funkcionirala između 300.000 kn i 350.000 kn na godišnjem nivou. U 2005. godini je zaposlena jedna osoba, a u 2006. (siječanj i rujan) dvije osobe, te dolazi do povećanja obima aktivnosti što je u konačnici rezultiralo i većim budžetom na godišnjem nivou (sredstva su gotovo udvostručena). Povećan je broj korisnika i volontera. Volonteri su također doprinijeli povećanju godišnjeg budžeta prikupljajući sredstva od privatnog sektora i promovirajući rad Lige u medijima.

5.2. Strategija prikupljanja sredstava

U ovom trenutku, za programe planirane tijekom 2006. godine, osigurana su sredstva u iznosu od HRK 556 856,34 kn i to od:

- Poglavarstvo grada Splita – Ured za socijalnu skrb i zdravstvenu zaštitu iznos od 29.850,00 za projekt Roditelji za roditeljstvo /supervizija tima i edukacija volonterki i roditelja.
- Poglavarstvo grada Splita – Služba za borbu protiv bolesti ovisnosti 31.500,00 za projekt LiST / Ligin savjetovanište/
- AED - iznos od 47.765,34 za projekt Izgradnja kapaciteta udruge/ strateško planiranje – 6 modula.
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta 20.000,00 za projekt Budite otvoreni za nove ideje / edukacija učitelja.
- Ministarstvo zdravstva i soc. Skrbi 53.791,00 za projekt .Biti djetetu blizu.- škola djelotvornog roditeljstva i radionice za učitelje

- Ministarstvo branitelja, obitelji i međugeneracijske skrbi 23.000,00 kn za projekt KAKO / ADHD djeca , edukacija učitelja.
- Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva 99.800,00 projekt Odrasli/ edukacija 2 skupine roditelja i djece u Stobreču/, i 64 950,00 projekt Rastemo/ trening članica udruge u vještinama za rad u nevladinom sektoru. Ukupno je 164.750,00 kn.
- Ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga 60.000,00 kuna projekt Savjetovalište / hladni pogon i kapitalna ulaganje
- Ministarstvo branitelja, obitelji i međugeneracijske skrbi 90.000,00 za projekt 3»O» -TriO, Obrazovanje o Ovisnosti
- Ministarstvo branitelja, obitelji i međugeneracijske skrbi 36.200,00 za projekt «A šta da radim?...pravo svakodnevica!»

LIGA planira proširiti bazu svojih donatora, te će do kraja 2006. godine, i u narednim godinama, istraživati mogućnost da dobije sredstva od sljedećih donatora:

Strani donatori

- * Development Cooperation Ireland (DCI) – vidjeti da li postoji linija za Hrvatsku
- * EU (CARDS); predpristupni fondovi
- * Charles Stewart Mott Foundation (LCB) = local community building; program za mlade (poticanje aktivizma za mlade u lokalnoj zajednici), www.mott.org
- * BTD (Balkan Trust for Democracy); (poticanje aktivnog građanstva, jačanje liderskih vještina) - (German Marshall Fund)
- * ambasade: Kanadska (CIDA), Nizozemska, Američka, Velike Britanije, Finska, Norveška
- * HIVOS - (poticanje kapaciteta organizacije)
- * CNF
- * EWSF (Ecumenical Women's Solidarity Fund)

Domaći donatori:

- * Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva - u rujnu 2006. prijavljujemo tri projekta (u programskoj kategoriji Zajedno za bolje PP2, Demokratizacija i razvoj civilnog društva PP4 i Institucionalna potpora udruge do 150 000 kn)
- * Ministarstvo branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti
- * Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi
- * Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
- * Ured za ljudska prava RH
- * Sredstva iz proračuna županija I poglavarstva grada Splita
- * Profitne organizacije

5.3. Operativni/financijski plan-proračun LIGE

Da bi se ostvarili poslovi Udruge u 2006. godini, kako je planirano ovim strateškim planom, potrebno je osigurati na godišnjem nivou 629 189,00 kn. Detaljan operativni budžeti za 2006. i 2007. godinu je dat u prilogu, u obliku excell tabele. Ovde dajemo samo sumarni prikaz planiranih finansijskih sredstava potrebnih za nesmetani rad LIGE tijekom 2006. i 2007. godine

Operacijski/Financijski plan LIGE

	2006	2007
kuna		
<u>I. INDIREKTNI TROŠKOVI</u>	-	
I. Plaće (uključujući doprinose)		
1.1. Izvršna direktorica (50%)	61,400.00	61,400.00
1.2. Administrativno-financijska asistentica	25,000.00	60,595.00
1.3. Knjigovodstveni servis	28,450.00	18,000.00
II. Ured i režije		
2.1. Najam prostora	3,624.00	3,624.00
2.2. Režije (voda, struja, čišćenje-održavanje prostora)	7,500.00	12,000.00
III. Uredski materijal & oprema		
3.1. Uredski materijal	9,500.00	12,000.00
3.2. Oprema/održavanje	21,000.00	15,000.00
3.3. Printanje/Kopiranje		3,000.00
IV. Komunikacija		
4.1. Telefon/Fax	9,700.00	12,000.00
4.2. E-mail/web stranica - postavljanje i održavanje	0.00	7,930.00
4.3. Poštarina	900.00	3,600.00
V. Bankarske provizije, Revizije i razno		
5.1. Bankarska provizija	2,900.00	3,500.00
5.2. Revizija	0.00	10,000.00
5.3. Razno	19,600.00	
Ukupno:	189,574.00	222,649.00
<u>II. DIREKTNI TROŠKOVI</u>		-
I Plaće		
1.1. Voditeljica projekta (50%) - Savejtovaliste	31,400.00	31,600.00
2.1. Voditeljica projekta - Rad u zajednici	91,950.00	84,500.00
3.1. Voditeljica projekta - Roditelji	42,400.00	84,500.00
II. Putni troškovi		
2.1. Troškovi prijevoza na posao i sa posla	5,000.00	9,300.00
2.2. Putni troškovi - razno	7,740.00	10,000.00
2.3. Dnevnice	2,000.00	3,000.00
III Organizacijski razvoj		
3.1. Software nadogradnja	0.00	1,000.00
3.2. Literatura	0.00	2,400.00
3.3. Oprema	0.00	
3.4. Stručni skupovi/konferencije	0.00	12,000.00
3.5. Izgradnja kapaciteta	47,534.00	21,960.00
Ukupno:	228,024.00	260,260.00
<u>III AKTIVNOSTI</u>		
3.1. Plaće izvoditeljica	85,891.00	120,000.00
3.2. Honorari stručnih suradnika	50,000.00	48,000.00
3.3. Tiskani materijali	7,000.00	12,000.00
3.4. Postavljanje web stranice	0.00	6,100.00
3.5. Najam prostora za aktivnosti	20,000.00	43,200.00
3.6. Materijal za radionice	20,000.00	30,000.00
3.7. Fotokopiranje materijala za radionice	4,000.00	6,000.00
3.8. Osvježenje za sudionike	6,700.00	10,000.00
3.9. Komunikacijski troškovi	7,000.00	12,000.00
3.10. Stručna literatura za potrebe korisnika	1,000.00	1,500.00
3.11. Ostale aktivnosti	10,000.00	
Ukupno:	211,591.00	288,800.00
TOTAL (indirektni+direktni+aktivnosti):	629,189.00	771,709.00

Tijekom godine će se kontinuirano pratiti natječaji različitih donatora, i u skladu sa prilikama, pripremati projektni prijedlozi.

6. Resursi

6.1. Ljudski resursi

U ovom trenutku, osoblje LIGE čine:

ZAPOSLENICE

Izvršna direktorica (Esmeralda Sunko) i zaposlenice (Vesna Matijaš Rakonjac i Silvana Nikolić Perasović)

KOGA IMAMO:

TKO NAM JE POTREBAN:

1 osoba (8h) 100 % Esmeralda	IZVRŠNA DIREKTORICA- Koordinatorica
1 osoba 100% Vesna	Voditeljica programa
1 osoba 100% Silvana	Voditeljica programa
1 osoba 70% fin-admin. asistentica Margaret Pletikosić	potencijalno 100%
1 osoba- voditeljstvo rada s mladima- volont. Meira R.	potencijalno 100%

Do kraja 2006. godine osigurane su plaće za voditeljice projekata (Vesna i Silvana) u punom iznosu plaća te financijsko-administrativne asistentice Margaret Pletikosić.

"LIGIN TIM" – VOLONTERSKI RAD U SAVJETOVALIŠTU I HONORARNO ANGAŽIRANJE ZA PROJEKTNE AKTIVNOSTI PO POTREBI PROJEKTA

MAJA KRSTIĆ graf. dizajn, savjetodavni rad ,eduk: RT, NLP, Psihodrama.;

MAJA SPETIĆ fizioterapeutkinja, savjetodavni rad, eduk: RT, NLP, predavanja za roditelje, animatorica za mlade;

NIVES URLIĆ odgajateljica, savjetodavni rad, predavanja, radionice za djecu, edukac: certifikat RT;

INES IVANOVSKI prof. razr. nastave, savjetodavni rad, radionice, za roditelje, radionice za djecu, predavanja za učitelje, edukac: certifikat RT;

LJERKA RODIĆ prof. matematike i povj. umj. savjetodavka, predavanja za učitelje i roditelje, edukac; NLP i RT edukacija;

RUŽICA OMAHEN prof. def. , savjetodavka, predavanja i radionice, eduk: NLP, RT;

AMI KOLIĆ terapeutkinja, individualno savjetovanje i ter. rad, eduk: Psihodrama, RT, NLP;

ELEONORA LOLIĆ prof. razredne nastave, savjetodavni rad, radionice za djecu i roditelje, predavanja, eduk RT;

THEA MILIĆ dipl. ecc, obit. terapeut, homeopatkinja, individualno savjetovanje, eduk: NLP, Psihodrama;

KATICA MATIĆ soc. radnica, dugogodišnje iskustvo u radu savjetovališta, terapeutkinja, radionice i pre za mlade i odrasle, radionice OH metode; edukac: Psihodrama, OH metoda

VANJSKI/E SURADNICI/E POVREMENI – STALNI u gradu -izvoditelji/ce projektnih aktivnosti

dr. sci. MIRJANA NAZOR – CIS, roditelji, učitelji i mladi - predavanja

dr. med. VANJA ŠANDROVIĆ MUCALO – CIS, predavanja

prof. psih. DALMA LUKETIN – NLP edukacija tima, radionice za učitelje i roditelje

mr.sc . kineziolog JELENA BIŽACA –CIS projekt

dipl. def. DEANA KALIČANIN – učitelji, roditelji, djeca

soc. ped. TAMARA BOŠKOVIĆ – radionice za mlade

dipl. soc. ANITA ČUDINA – predavanja za učitelje, roditelje i mlade, savjetodavno terapijski rad s ovisnicima

dr. med. IGNA BRAJEVIĆ GIZDIĆ –CIS, predavanja za učitelje, roditelje, mlade

DIVNA BAN – rad s mladima kroz literarnu i glazbenu radionicu

dipl. ped. BRANIMIR MENDEŠ –komunikacijske radionice za mlade

dipl. ped. NIVES KUNAC –mladi, učitelji, roditelji

VANJSKI SURADNICI – POVREMENI – van grada

dipl. ped. , terapeutkinja GABRIELE MULLER – supervizija tima, edukacija

dipl. fil. VESNA PUHOVSKI – evaluatorica projekata zdravstvo i pravo svakodnevice, RTWL
dr. sci. ped. SLAVICA BAŠIĆ – supervizija tima za rad s djecom, edukatorica
mr. sci. NATAŠA ŠKRBIĆ – konzultantica
prof. UTE STINDTMANN – edukatorica
prof. BOŽIDAR BONAČIĆ – edukator
dr. sc. DRAŽEN LALIĆ – edukator, evaluator
dipl. prav. DUBRAVKA VELAT - konzultantica

UPRAVLJAČKA TIJELA

Predsjednica udruge (Igna Brajević Gizdić), dopredsjednica udruge (Jadranka Vučković), članice Izvršnog odbora (Anita Čudina i Tončica Kalinić) i Izvršna direktorica je članica Izvršnog odbora po funkcija.

Članice Nadzornog odbora (Vanja Šandrović Mucalo, Mirjana Nazor , Ana Kandijaš).

POČASNI ČLANOVI/ICE su Borben Uglješić, Vanja Šandrović Mucalo, Smilja Grimani, Mirjana Nazor.

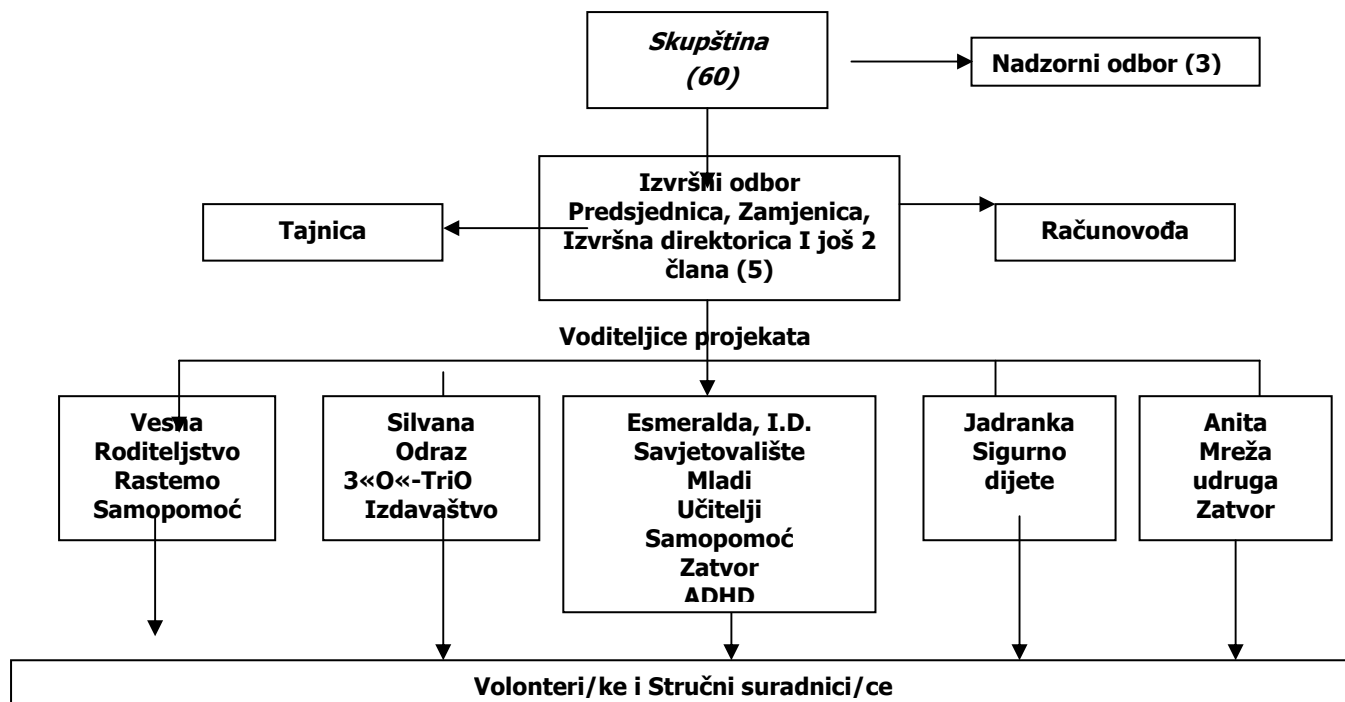
REDOVNI ČLANOVI/ICE

Po stanju do 1. rujna Liga ima 75 članova/ica. Prijedlog Predsjednice Igne je da svi bez iznimke plaćaju članarinu od 120 kuna Ligi. Članovi/ce Lige su roditelji koji su korisnici naših edukacija i stručni suradnici koji su povremeno angažirani na provedbi projekata.

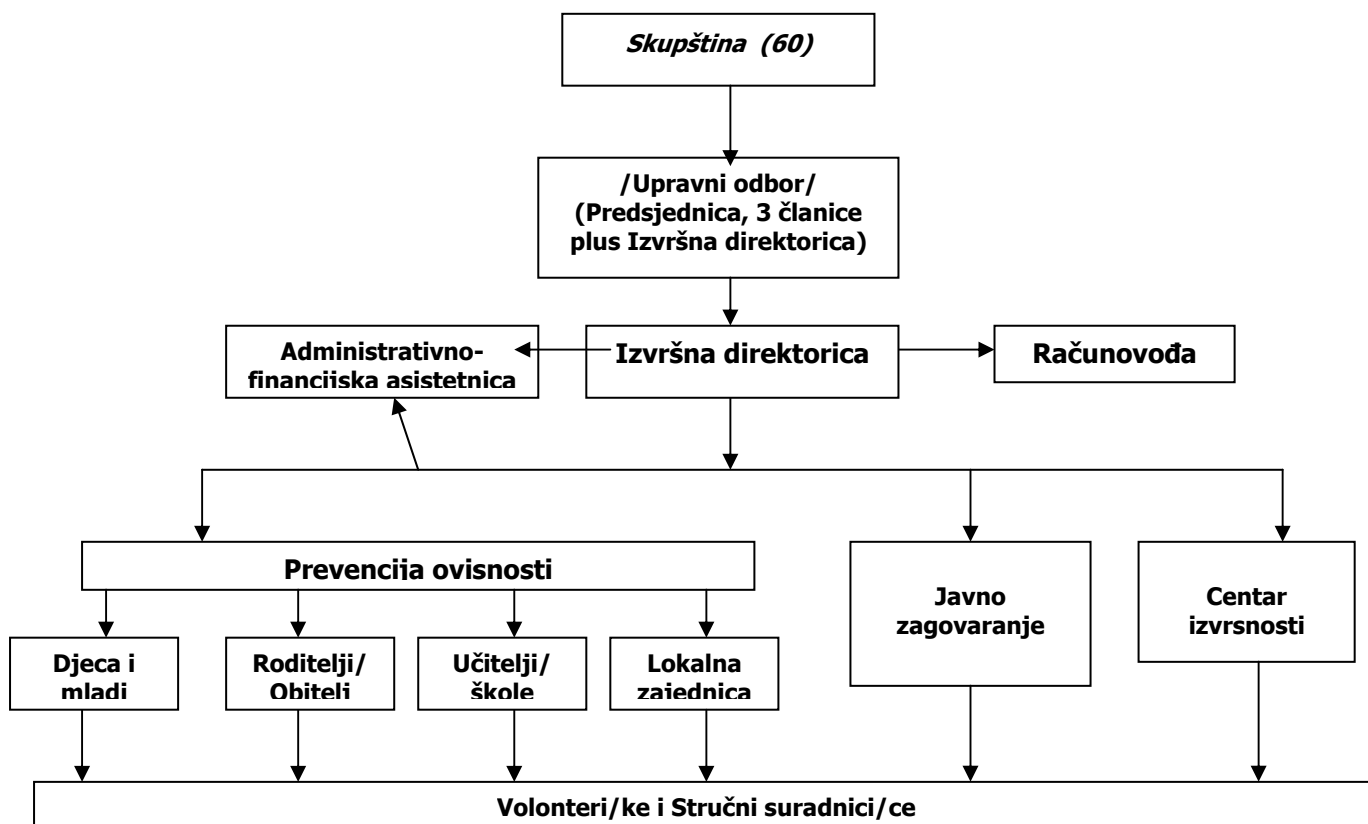
6.2. Struktura LIGE

Analiza same strukture je pokazala da u LIGI treba mijenjati podjelu posla između upravljačke i izvršne funkcije, tako da se predlaže nova struktura. Izvršni odbor bi trebao biti primenovan u Upravni odbor (po nupucima Europskih standarda) kao počasno upravno, volontersko tijelo, bez osobnih prihoda u organizaciji. Sastaju se do tri puta godišnje. Izvršna direktorica je po položaju članica U.O., priprema materijale u dogovoru s predsjednicom i podnosi izvještaj Upravnom odboru. Izvršna direktorica sa Izvršnim timom odrađuje svakodnevne , operativne poslove, u skladu sa programom i politikama koje donosi Upravni odbor a odobrava skupština.

Organogram LIGE – Sadašnje stanje

PRIJEDLOG NOVE STRUKTURE LIGE

NAPOMENA: Na strukturi još treba dodatno raditi i prilagoditi je funkcionalno programima i aktivnostima LIGE.

6.3. Oprema i drugi resursi

LIGA raspolaže prostorom od 60 m² koji ne zadovoljavaju u potpunosti potrebe LIGE, zato što je obim posla nadišao prostorne kapacitete. Ovaj prostor je opremljen i sadrži: 3 stolna i 1 prijenosno računalo, dobar printer u boji, novi LCD projektor i skener.

Tijekom narednih godina treba raditi na osiguravanju potrebne opreme: namještaj za još 3 radna mjesta, još jedno stolno računalo, novi telefax, 1 printer, digitalni foto-aparat, digitalna kamera, platno za prikazivanje, novi fotokopirni aparat, 2 telefonska aparata, službeni mobitel, grijači i rashladni uređaji, DVD projektor, TV, te sitan uredski inventar.

7. Praćenje i ocjena uspješnosti

Istovremeno sa procesom strateškog planiranja, LIGA je prošla proces samoprocjene kroz SOKNO-Sustav ocjene kvalitete nevladinih organizacija koji vodi mentorica Duška Milinković. Na sastanku u udruzi određeno je da će se pratiti 2 oblasti (Usmjerenost prema korisnicima i Usmjerenost aktivnostima, dok su se područja Planiranje za kvalitetu i Upravljanje novcem pratiti kroz proces izgradnje kapaciteta) kvalitete. Ovaj proces vodi radna grupa, čije članove je imenovao je Izvršni odbor. Pored članova Izvršnog odbora i zaposlenica udruge u radnu grupu su uključene volonterke LIGE. Pored uvođenja sustava praćenja i evaluacije unutrašnjeg funkcioniranja LIGE u skladu sa sustavom SOKNO, LIGA će, u skladu sa Akcijskim planom koji predviđa sustavnu evaluaciju svih programa prevencije koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, doprinijeti ovom prioritetu nesporednim uključivanjem u izradi standarda, a isto tako i postavljanjem temelja za praćenje i ocjenu uspješnosti svojih programa, u skladu sa preporukama EMCDDA.

LIGA će sustavno prikupljati, analizirati i tumačiti informacije o uspješnosti pojedinih programa, projekata, aktivnosti i intervencija u sferi prevencije. Osnovna svrha prikupljanja informacija i njihove analize jest u tome da se preventivni programi poboljšaju u skladu sa nalazima i preporukama evaluacije.

U osnovi, evaluacija koju će LIGA sprovesti treba da odgovori na slijedeća pitanja:

- Koja je priroda i obim problema?
- Koji oblik intervencije (programa, projekta, akcije) može utjecati na problem?
- Kojom ciljnom grupom se bavimo u preventivnom proram?
- Da li program uistinu i dopire do željene ciljne grupe?
- Da li se program sprovodi kako je i planirano?
- Da li je program uspješan, da li se njegovi ciljevi i očekivani rezultati ostvaruju?

LIGA će se baviti kako procesnom evaluacijom, tako i evaluacijom rezultata. **Procesna evaluacija** podrazumijeva ocjenu provođenja intervencije kao i reakcije sudionika dok se program odvija. Ona opisuje da li se uopće projekt provodi, šta se događa, da li planirane aktivnosti funkcioniraju "na terenu", da li smo dosegli ciljanu grupu? Dakle, bavi se kvalitetom samog preventivnog programa. Procesna evaluacija prikuplja sve relevantne informacije o uspjehu same intervencije i osigurava korisnu informaciju za buduća poboljšanja programa. **Evaluacija rezultata** se bavi efektima odnosno posljedicama (rezultatima) intervencije. Ona ukazuje na to da li je program postigao planirane/očekivane ciljeve i kao takva je osnovno sredstvo za procjenu da li je određena vrsta preventivnog programa vrijedna da se i dalje koristi (ili se eventualno napušta, jer je neuspješna).

Ovaj pristup je potreban ne samo da bi LIGA napredovala u oblasti provođenja kvalitetnih preventivnih programa, nego i da bi se došlo do valjanih podataka o tome koje programe donosioci odluka i donatori treba da financiraju i podržavaju. Također, na osnovu ovih nalaza, LIGA planira kreiranje programa obuke iz evaluacije preventivnih programa da bi među svima onima koji su zainteresirani da se bave preventivnim programima podigla nivo znanja, sigurnosti i samopouzdanja u evaluaciji njihovih vlastitih programa.

U skladu sa EMCDDA, LIGA će definirati indikatore evaluacije, sa posebnim osvrtom na samo provođenje programa:

- da li se radi o složenim i cjelovitim programima, ili o ad-hoc intervencijama

- sadržaj programa –
 - na kojim teoretskim modelima se bazira intervencija (model očuvanja zdravlja, model razvoja socijalnih vještina);
 - koje se komponente primjenjuju u intervenciji (razvoj osobnih vještina, interperosnalne vještine, razmjena informacija I slično)
- Izvođenje –
 - strukturirano, višemodularno sa pripremljenim priručnicima, materijalima za sve sudionike, fokusirana obuka na primjer školskog kadra ili pak opća promocija zdravih stilova života
 - Broj događaja
 - Izbor načina rada (interaktivno naspram predavačkog)
 - Intenzitet obuke
 - Trajanje intervencije
- Obuhvat –
 - Broj obuhvaćenih škola, institucija, grupa, organizacija
 - Broj uključenih korisnika-sudionika
 - Broj uključenih stručnih djelatnika (u zavisnosti od vrste programa)
- Dodatne varijable –
 - Ukoliko se radi o školi, da li postoji školski program za prevenciju?
 - Da li su roditelji uključeni u program I kako
 - Razina evaluacije I korišteni indikatori

Posebno se vodi evidencija o strukturi I sastavu ciljne grupe, njihovim demografskim pokazateljima.

Tehnike koje će se koristiti uključuju intervju, upitnike, testove, evaluacijske listiće poslije svakog događaja, grupna diskusija, focus grupe, promatranja, analiza sadržaja, analiza izvještaja, analiza medijskih izvještaja. Također, mogu se koristiti I podaci iz različitih istraživanja.

8. Operativni plan LIGE za 2006. godinu:

Da bi udruga uspješno funkcionirala, kao i da bi provodila svoje aktivnosti u skladu sa ovim planom i prioritetima definiranim Akcijskim planom suzbijanja zlouporabe opojnih droga 2006-2009. godine, potrebno je tijekom 2006. godine poduzeti slijedeće:

Redni broj	Aktivnost	Tko je odgovoran	Rok	Napomena
1	Izrada I. verzije dokumenta SP	Izvršni odbor, zaposlenice	do II modula AED	
2	pratiti natječaj/donatori	Izvršna direktorica i sve zaposlenice	kontinuirano	Posao se delegira na ostale osobe, na ad hoc bazi, u skladu sa dogovorom na I.O.
3	Izrada matrice budžeta; standardni evaluacijski upitnik;	konzultantica	01.2006	Konzultantica dostavlja mejlom dogovoreno
4	Statut – rad na izmjeni	I.O.	Bez roka	Konačna rješenje će ovisiti o odluci u kom pravcu će se LIGA razvijati
5	Rad na SP dokumentu	svi	do 05. 2006.	Vesna i Silvana ubaciti pripremljeni tekst
6	Predavanje o osnovnim pojmovima koji se tiču prevencije ovisnosti-	Šandrović Mucalo Vanja	Do kraja školske godine	Za članice udruge organizirati, Esmeralda dogovara s Vanjom
7	Godišnji izvještaj	Izvršna direktorica	02.2006.	Esmeralda će napraviti završni izvještaj Lige, nakon što primi od voditelja/ica projekata pojedinačne izvještaje
8	II. modul AED	Silvana	02.2006.	Konzultantica priprema program
9	Uspostavljanje standarda za kvalitetniji protok informacija, podići nivo formaliziranja informacija, posebno u odnosu na I.O.	Maja Spetić održat će predavanje na tu temu za članice udruge	03.2006	Uvođenje mailing liste sa potvrdama učešća,
10	Izraditi Poslovnik o radu U.O, opisa posla za sve u LIGI, Pravilnika o radu	Izvršni tim	05.2006	
11	Izraditi tranzicijsku matricu odlučivanja	SP tim & Igna	Do IV. modula AED	
12	Obaviti razgovore sa potencijalnim članovima/icama odbora	Igna & Esmeralda	Kontinuirano do 15.09.	
13	III. modul AED	Silvana	04. 2006.	Konzultantica priprema program
14	Izradai testa za financijsko poslovanje	Toni, Esmeralda, Igna, Vesna i Silvana	Do 27. 04. 2006.	
15	Korekcija operativnog budžeta		do 05. 2006.	
16	IV. modul AED	Silvana	06. 2006	Konzultantica priprema program

17	Razviti alate za financijsko upravljanje	Izvršna direktorica, knjigovođa i zaposlenice	06. 2006.	<i>Tražiti sredstva za zapošljavanje financijsko-administrativne asistentice</i>
18	Organiziranje okruglog stola s važnom temom od javnog interesa	Izvršna direktorica u suradnji sa zaposlenicama	26.6. 2006	<i>Posao vodi izvrš dir i predsjednica - delegira se posao</i>
19	V. modul AED	Silvana	07. 2006	
20	Sokno – izrada baze podataka korisnika (mladi, roditelji, ovisnici)	zaposlenice	06. mj 2006.	<i>počelo dnevno praćenje i mjesečna evidencija kontakata</i>
21	Detaljno ispitivanje potreba korisnika/ca u skladu sa SOKNO preporukama	Izvršna direktorica u suradnji sa zaposlenicama	Kontinuirano od 06. do 12. mjeseca	<i>Do kraja godine izraditi detaljnu analizu potreba/problema ciljnih grupa</i>
22	Konačna verzija SP dokumenta	Izvršni odbor	08. 2006	
23	Zaposlenje financijsko-administrativne osobe	Izvršna direktorica	09. 2006.	
24	Izrada tri projekta za Nacionalnu Zakladu	Izvršna direktorica, zaposlenice	11.09.2006	
25	VI. modul AED	Silvana	Sredina 09. mjeseca 2006.	<i>sudjeluju zaposlenice i predsjednica</i>
26	Jasno definirati novu strukturu koja se odražava u novom statutu	predsjednica, izvršna direktorica, Izvršni odbor	Sredina 9. mjeseca 2006	<i>Izvršni odbor iznosi prijedlog na Skupštinu.</i>
27	Izrada izvještaja za jednogodišnji program izgradnje kapaciteta	Silvana Nikolić Perasović	sredina 10. 2006.	<i>Pomoć konzultantice</i>
28	Izmjene Statuta	predsjednica, izvršna direktorica	9. mjesec 2006.	<i>sudjeluju zaposlenice, članice Nadzornog odbora i Izvršnog odbora</i>
29	Sudjelovanje na konferenciji „Ovisnost, zlouporaba droge, rehabilitacija, resocijalizacija»	Vesna Matijaš – Rakonjac	9. mjesec 2006.	<i>Učesnica kongresa-Vesna M. R.</i>
30	Uspostavljanje tima edukatora Lige i Kodeksa Lige	Izvršna direktorica sa voditeljicama projekta	11. 2006	
31	Izrada dva projekta za Poglavarstvo	izvršna direktorica, voditeljice programa	10. mjesec 2006	<i>sudjeluju zaposlenice Lige zaposlenice Lige</i>
32	Izvanredna izborna skupština	predsjednica	11. 2006.	<i>Podršku će pružiti izvršni tim Lige</i>
33	Izbor novih članova/ica Savjetodavnog odbora /Upravnog odbora/	članice Nadzornog odbora i starog Izvršnog odbora	11. 2006.	<i>Podršku će pružiti izvršni tim Lige</i>
34	Organizacija okruglog stola, promocija Liginih knjiga i brošura	Izvršna direktorica sa zaposlenicama	11. 2006	<i>Podršku će pružiti izvršni tim Lige</i>

35	Početak rada na sustavu monitoringa i evaluacije	Izvršna direktorica sa voditeljicama	12.2006	<i>Priprema za internu evaluaciju LIGE</i>
36	Izrada plana djelovanja za upravljanje aktivnostima – prema SOKNO metodologiji	Izvršna direktorica sa voditeljicama	12.2006	<i>Proces se provodi tijekom 2007. godine</i>
37	Izrada dva projekta za Vladin ured za suzbijanje zlouporabe opojnih droga	Izvršna direktorica Voditeljice projekta	12 2006	

Operativni plan LIGE – radna verzija – za 2007. godinu

1	Rad na sustavu monitoringa i evaluacije	Izvršna direktorica sa voditeljicama	01 – 04. 2007	<i>Priprema za internu evaluaciju LIGE</i>
	Provođenje plana djelovanja za upravljanje aktivnostima – prema SOKNO metodologiji	Izvršna direktorica sa voditeljicama	01-12.2007	<i>Konkretne aktivnosti ovise o definiranim prioritetima</i>
	Traženje novog prostora	Predsjednica izvršna direktorica	01-06.2006	<i>Kontinuirano</i>
	Plan rada za volontere/ke	Voditeljica projekta	01-03.2006	
	Izrada web stranice		03. 2007.	<i>Svi zaposlenici, Upravni odbor stručni suradnici, članovi Lige</i>
	Zapošljavanje osobe za rad sa mladima	Izvršna direktorica	04. 2007	<i>Pod uvjetom osiguravana sredstava</i>
	Sudjelovanje na edukaciji - Edukacija pedagoških disciplina -	Izvršna direktorica	04. 2007	<i>Esmeralda Sunko</i>
	Sudjelovanje na edukaciji – Postcertifikatni program iz realitetne terapije	Voditeljica projekta NZ – Institucionalna	tijekom 2007.	<i>Silvana Nikolić Perasović</i>
	Usvajanje Poslovnika o radu upravnog odbora	Predsjednica	05. 2007	<i>Članovi/ice Upravnog odbora i zaposlenice Lige</i>
	Priprema za reviziju i revizija financijskog poslovanja		05. 2007.	<i>Članovi/ice Upravnog odbora i zaposlenice Lige</i>
	Izrada projekata Ministarstva OBMS i ZSS i ZOŠ iz redovitih i LOTTO sredstava	Izvršni direktor Voditelji projekata	04. - 07. 2007.	<i>Izvršni direktor i voditeljice projekata</i>
	Interna evaluacija LIGE	Izvršna direktorica sa voditeljicama	04. 2007	<i>Proces se odvija od početka godine</i>
	Izrada godišnjeg izvještaja Lige za 2006. po Evr. standardima	Izvršna direktorica	05. 2007	<i>Izvršna direktorica priprema, upravni odbor i skupština usvajaju</i>
	Organiziranje i vođenje javne tribine povodom Dana borbe protiv zlouporabe droga i ilegalne trgovine opojnim drogama	Predsjednica Upravnog odbora, Izvršna direktorica	06.2007	<i>Članovi/ice Upravnog odbora i zaposlenice Lige</i>

	Standardiziranje edukacijskih usluga – izrada dizajna trening	Voditeljica edukacijskog tima	06 2007	Članice edukacijskog Liginog tima, zaposlenice Lige
	Organiziranje kampanje «Igre mladih»- testiranje svih sudionika	Predsjednica Upravnog odbora, Izvršna direktorica, ravnatelj službe borbr protiv ovisnosti, ZZJZ	06 i 7. ,2007	Upravni odbor stručni suradnici, članovi Lige Sve zaposlenice, voloneri Lige
	Ispitivanje mogućnosti financiranja iz profitnog sektora		01-08. 2007.	Članovi/ice Upravnog odbora i zaposlenice Lige, članovi Lige
	Povećanje tehnološke educiranosti zaposlenica	Zaposlenice odgovorne	tijekom 2007	Sve zaposlenice
	Istraživanje stranih donatora	Zaposlenice odgovorne	Tijekom 2007	Sve zaposlenice
	Standardizacija životopisa prema evropskim obrascima	Predsjednica Upravnog odbora, Izvršna direktorica	06 2007	Sve zaposlenice
	Izrada akcijskog plana za 2008.	Predsjednica Upravnog odbora, Izvršna direktorica	10. 2007.	Članovi/ice Upravnog odbora i zaposlenice Lige
	Organiziranje i vođenje javne tribine povodom mjeseca borbe protiv ovisnosti	Predsjednica Upravnog odbora, Izvršna direktorica	11.2007	Upravni odbor stručni suradnici, članovi Lige Sve zaposlenice

Kontakt

Esmeralda Sunko, Izvršna direktorica
Bana Jelačića 4, 21000 Split, Hrvatska
tel +385 21 346-966 Fax: +385 21 314 413
e-mail: liga-prev@st.hinet.hr